

Σημειώσεις Τετραδίου Πρακτικών Ημερίδας 3/11/2024

Γιαννακάκη (Συντονίστρια): Από όσα θα ακολουθήσουν είναι οι διαμορφούμενες γεωπολιτικές ευκαιρίες της Κυπριακής Δημοκρατίας στον ευρωατλαντικό χώρο και τη λεκάνη της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, της Ανατολικής Μεσογείου.

Και μαζί μας έχουμε εξαιρετικούς ομιλητές. Κατ αρχήν αριστερά μου έχουμε τον κ. Αναστάσιο Μπασαρά, ο οποίος είναι Σμήναρχος εν αποστρατεία και είναι πρόεδρος του Κέντρου που μας φιλοξενεί σήμερα, του Κέντρου Αριστείας Ακρόπολις.

Ο κ. Γιώργος Τσόγκας, ο οποίος είναι Αντιναύαρχος εν αποστρατεία του Πολεμικού Ναυτικού, ο κύριος Αλέκος Κρητικός, ο οποίος είναι ειδικός Σύμβουλος, πρώην Ανώτερος Σύμβουλος στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και πρώην Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εσωτερικών.

Ο κύριος Σωτήρης Ντάλης, ο οποίος είναι καθηγητής Διεθνών Σχέσεων και Πρόεδρος του Τμήματος Μεσογειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Αιγαίου.

Και τελευταίος αλλά όχι έσχατος, ο κύριος Κυριάκος Κενεβέζος ως διδάκτορας, πρώην Υπουργός Παιδείας της Κυπριακής Δημοκρατίας και πρώην Πρέσβης της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Αθήνα.

Είπαμε λοιπόν προηγουμένως και πριν δώσω τον λόγο στον κ. Μπασαρά για να κάνει έναν χαιρετισμό εκ μέρους του Κέντρου Αριστείας.

Είπαμε ότι το Κυπριακό εξακολουθεί δυστυχώς να είναι επίκαιρο και μετά από πενήντα χρόνια εισβολής και παράνομης κατοχής. Βλέπουμε ότι βρίσκεται σε μια πάρα πολύ κρίσιμη φάση και γιατί βρίσκεται σε πάρα πολύ κρίσιμη φάση; Γιατί νομίζω ότι όλες και όλοι από όποιον και διακομματικά θεωρούν, πιστεύουν ακόμη και άρρητα, χωρίς δηλαδή να το να το λένε ότι την οριστική διχοτόμηση είναι πιο κοντά παρά ποτέ.

Αυτό το πράγμα πρέπει να αποτραπεί με κάθε τρόπο, γιατί η εθνική γραμμή τόσο της Ελλάδας όσο και της Κύπρου, τόσο της Κύπρου και η Ελλάδα συνεπικουρεί και υποστηρίζει είναι λύση του Κυπριακού βιώσιμη και δίκαιη λύση του Κυπριακού στη βάση της Δικαιοδικής, της δικαιοδικής Ομοσπονδίας, με όπως αυτή έχει ήδη προκαθοριστεί από τις συμφωνίες Ντενκτάς-Μακαρίου και αργότερα Ντεκτάς-Κυπριανού στα τέλη της δεκαετίας του 1970.

Γνωρίζουμε όμως ότι αυτό είναι πάρα πολύ δύσκολο και φυσικά όλες οι ευθύνες βαραίνουν την τουρκική πλευρά και την τουρκική αδιαλλαξία.

Μην μακρηγορώ όμως, είμαι σίγουρη ότι όλες και όλοι ανυπομονείτε να ακούσετε τους ομιλητές μας, κύριε Μπασαρά, κύριε Πρόεδρε. Ένα μικρό χαιρετισμό.

Μπασαράς (Πρόεδρος Κέντρου Αριστείας) : Σας ευχαριστώ πολύ κυρία Γιαννακάκη. Δεν είναι και η ευκολότερη ώρα της ημέρας, 4 η ώρα το απόγευμα για να μαζέψεις κόσμο. Δεν είναι ό, τι εύκολο.

Εν πάση περιπτώσει, θα ήθελα πάρα πολύ πραγματικά να ευχαριστήσω τους εκπροσώπους των Ενόπλων Δυνάμεων, του Αρχηγού του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας, του Αρχηγού του Γενικού Επιτελείου Στρατού, αυτού του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού, του Γενικού Επιτελείου της Αεροπορίας και ασφαλώς και του Λιμενικού, του Αρχηγού του Λιμενικού Σώματος.

Αυτό σημαίνει ότι έχουμε αποκτήσει ένα καλό brandname στις Ένοπλες Δυνάμεις, γιατί κάθε φορά που στέλνουμε μια πρόσκληση στις Ένοπλες Δυνάμεις βλέπουμε εκπρόσωπους των αρχηγών και σε υψηλό επίπεδο.

Θα ήθελα να μεταβιβάσετε τις ευχαριστίες μας στους αρχηγούς και είμαστε σίγουροι ότι στο τέλος της ημέρας και η έκθεση που θα κάνετε στα επιτελεία σίγουρα θα έχουν αξία.

Να ευχαριστήσω πολύ επίσης τον Πρόεδρο του Συνδέσμου των Αποφοίτων Τεχνικών Υπαξιωματικών της Αεροπορίας, τον κ. Τσιλιγιάννη, που είναι απόψε εδώ.

Το Κέντρο Αριστείας Ακρόπολις, στο πλαίσιο της ελεύθερης, αδέσμευτης, συνετής και αξιόπιστης διάνοησης και άρθρωσης δημόσιου λόγου, διοργανώνει την αποψινή εσπερίδα. Στην εκδήλωση θα ομιλήσουν διακεκριμένες προσωπικότητες, και μαζί με το υψηλού επιπέδου ακροατήριο, με τη δική τους προσέγγιση, θα προσφέρουν τα απαραίτητα στοιχεία για παραγωγική συζήτηση. Και τους καλωσορίζουμε.

Με εφιαλήριο την μεταξύ των άλλων αποψινή θεματολογία «Η θέση της Κύπρου στο πλαίσιο της στρατηγικής σχέση ΕΕ και ΝΑΤΟ», θα ήθελα να επικεντρωθώ στην προοπτική ένταξης της Κύπρου στο ΝΑΤΟ.

Γνωρίζω ότι είναι συναισθηματικό ζήτημα για όσους στη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου ήταν στο πλευρό της ΣΕ. Αν και εκείνοι οι καιροί πέρασαν, η ιδέα της ένταξης της Κύπρου στο ΝΑΤΟ για ορισμένους «αριστερούς» είναι ακόμη ανάθεμα.

Από τις 32 χώρες ΝΑΤΟ, οι 14 προέρχονται από τον συνασπισμό της ΣΕ και έχουν ενταχθεί οικειοθελώς στο ΝΑΤΟ. Η Κύπρος είναι το μόνο κράτος μέλος της ΕΕ που δεν είναι μέλος ούτε του ΝΑΤΟ ούτε της Σύμπραξης για την Ειρήνη. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα κόμματα της Κύπρου, πλην του ΑΚΕΛ, υποστήριξαν την ένταξη της Κύπρου στη Σύμπραξη για την Ειρήνη.

Σήμερα η Κύπρος απειλείται από την αναθεωρητική Τουρκία. Πολλοί είχαν/έχουν άποψη για το Κυπριακό, λίγοι επισήμαναν ότι μια πρώιμη ένταξή της στο ΝΑΤΟ, από το 1960, θα μπορούσε να έχει αποτρέψει όλα τα δραματικά γεγονότα, περιλαμβανομένου και του 1974.

Η Κύπρος στο ΝΑΤΟ θα ήταν στρατιωτικοπολιτικός σύμμαχος των: ΗΠΑ, ΜΒ, που διατηρούσε και διατηρεί σημαντικές βάσεις εκεί, Ελλάδος αλλά ακόμα της Τουρκίας. Και, ασφαλώς, μία στρατιωτική επίθεση μέλους του ΝΑΤΟ εναντίον άλλου μέλους, μεσούντος του Ψυχρού Πολέμου θα ήταν πολιτικά αδιανόητη και στρατιωτικά αδύνατη.

Το γιατί δεν εντάχθηκε τότε στο ΝΑΤΟ δεν έχει αναλυθεί επαρκώς. Οι τριτοκοσμικές και φιλοσοβιετικές τάσεις του Μακαρίου, με το προσωνύμιο «Κάστρο της Μεσογείου», δεν καλύπτουν όλο το εύρος της απάντησης.

Ακόμα, και, μια αρνητική στάση της ΣΕ και, μία τουρκική αντίδραση μπορεί να άλλαζαν με ανταλλάγματα. Αυτά, ανήκουν στο παρελθόν.

Ο άξονας Ελλάς – Κύπρος – Ισραήλ είναι μία απάντηση. Πρέπει, όμως, να προταθεί και επιδιωχθεί και η ένταξη της Κύπρου σε μία ισχυρή στρατιωτική συμμαχία.

Η Τουρκία μπορεί να και θα προβάλει veto, εάν δεν ικανοποιηθούν τα αιτήματά της. Ωστόσο, αν το ΝΑΤΟ και οι ΗΠΑ αποφασίσουν ότι την ένταξη της, είναι σε θέση να ασκήσουν πίεση στην Τουρκία να το δεχθεί. Όπως, ακριβώς πέτυχαν την ένταξη Σουηδίας και Φινλανδίας.

Το πιθανότερο είναι ότι η Τουρκία, θα απαιτήσει τη νομιμοποίηση της κατοχής του βορείου τμήματος υπό μανδύα διζωνικής συνομοσπονδίας, αλλά & η κυπριακή πλευρά θα έχει ισχυρά επιχειρήματα να το αποτρέψει.

Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και με έναρξη σχετικής συζήτησης, με υποβολή αιτήματος στο NATO, η Κύπρος θα είναι ασφαλέστερη.

Μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, είναι πιθανό η ΕΕ να αναθεωρήσει τη θέση της σχετικά με τα μη ευρωπαϊκά μέλη NATO και θα επιδιώξει να δημιουργήσει κοινό ή τουλάχιστον, ένα στενά συνδεδεμένο αμυντικό μέτωπο με το NATO. Η Τουρκία θα περιθωριοποιηθεί, καθώς το καθεστώς πλήρους μέλους της ΕΕ είναι ανέφικτο για πολλούς λόγους που δεν σχετίζονται με την Κύπρο. Η απειλή θα επιδεινωθεί εάν η Τουρκία συνεχίσει να φλερτάρει με τη Ρωσία.

Μια ορθολογιστική Τουρκία όχι μόνο δεν θα είχε κανένα λόγο να αντιταχθεί στην ένταξη της Κύπρου στο NATO, αλλά αντίθετα, θα το επιδίωκε, διότι, μόλις διευθετηθούν όλα τα εκκρεμή ζητήματα μεταξύ Τουρκίας και Κύπρου, η ένταξη της Κύπρου θα εξαλείψει τυχόν ανησυχίες της Τουρκίας ότι η Κύπρος είναι απειλή.

Σας Ευχαριστώ!

Είμαι βέβαιος ότι οι αποψινοί εισηγητές θα αναπτύξουν και τα άλλα θέματα της θεματολογίας και θα απαντήσουν στα όποια ερωτήματά σας. Και ήθελα επίσης να ευχαριστήσω από το βήμα αυτό και το Ναύαρχο, τον κύριο Τσόγκα, Διότι έδωσε ευκαιρία να ανοιχτεί ένα τέτοιο θέμα για την Κύπρο απόψε. Σας ευχαριστώ κυρία Γιαννακάκη και σας παραδίνω πάλι το βήμα.

Γιαννακάκη: Εμείς ευχαριστούμε γιατί δεν κάνατε έναν απλό χαιρετισμό, αλλά βάλατε πραγματικά το δάκτυλο επί τον τύπον των ήλων, με την έννοια ότι μας εισάγετε απ ευθείας στον σκληρό πυρήνα της αποψινης μας συζήτησης και δίνετε και μια πάρα πολύ ωραία πάσα, για να το πω ποδοσφαιρικά, στον κ. Τσόγκα, τον οποίο παρακαλούμε να προχωρήσει την εισήγησή του.

Τσόγκας (Εισηγητής) : Τσόγκας (Εισηγητής) : Ευχαριστώ πάρα πολύ. Με χαρά να ξεκινήσω λοιπόν πρώτος με την επιχειρησιακή προσέγγιση του θέματος και να μοιραστώ μαζί σας την εμπειρία μου και κάποια προσωπικά διδάγματα από τις υπηρεσιακές μου θέσεις ως αναπληρωτής στην Στρατιωτική αντιπροσωπεία στο NATO HQ και ως Διοικητής του Κέντρου Ναυτικής Αποτροπής, και θα είμαι ανοιχτός σε ερωτήσεις και προκλήσεις.

Οι σημερινές μου τοποθετήσεις σκοπό έχουν να θέσουν κάποιες προκλήσεις ίσως και έντονες, πλην όμως ουσιαστικές κατά την ταπεινή μου αντίληψη, όχι για να προκαλέσουμε την κοινή γνώμη, αλλά για να χρησιμοποιηθούν από την Κυπριακή Δημοκρατία στα επόμενα βήματά της, να δούμε τις ευκαιρίες που υπάρχουν σήμερα και κυρίως εν όψει της κυπριακής Προεδρίας το 2026 στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αγαπητοί κυρίες και κύριοι, προσωπικά θεωρώ ότι οι πόλεμοι έχουν και ευκαιρίες! Έτσι τουλάχιστον το αντιλαμβάνομαι εγώ. Η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία είναι μια «διαμαντένια ευκαιρία» για την Κύπρο. Παράλληλα, ότι συμβαίνει στη Μέση Ανατολή είναι μια «χρυσή ευκαιρία» για την Κύπρο. Με αυτή την αντίληψη η Κύπρος, η ηγεσία της, το Υπουργείο Εξωτερικών, η Προεδρία πρέπει να τους

εκλάβει ως τέτοιες και να κάνει τις επόμενες κινήσεις της, τους επόμενους χειρισμούς της με χειρουργική ακρίβεια.

Αυτούς τους δύο πολέμους πρέπει να τους εξετάσουμε σαν πολέμους συγκοινωνούντων δοχείων. Έγιναν σχεδόν παράλληλα. Υπάρχει η φιλοσοφία των συγκοινωνούντων δοχείων, και είναι επιθυμητό να ιδωθούν υπό αυτή την οπτική. Γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι όλες οι εμπλεκόμενες πλευρές το χειρίζονται και το διαχειρίζονται τοιουτοτρόπως γιατί έτσι εξυπηρετούνται συμφέροντα, ρητορική και αντικειμενικοί σκοποί. Αυτά τα συγκοινωνούντα δοχεία τα διαπιστώνουμε σε γεωπολιτικό επίπεδο, σε διπλωματικό επίπεδο, σε επιχειρησιακό επίπεδο, επίπεδο ρητορικής (στρατηγικής επικοινωνίας), ανθρωπιστικό επίπεδο, επίπεδο διεθνούς δικαίου και προφανώς σε επίπεδο ηγεσίας όταν θα λήξουν αυτοί οι πόλεμοι, όταν τελειώσουν και οι ηγέτες που σήμερα είναι στην εξουσία.

Έτσι λοιπόν, κατά την ταπεινή μου αντίληψη επαναλαμβάνω, θα πρέπει να το δει η Κύπρος συνεκτικά και να δρα ή να αντιδρά ανάλογα. Η Κύπρος στις διαπραγματεύσεις θα πρέπει, δείχνοντας παραγωγική προσέγγιση στις διαπραγματεύσεις της ΕΕ όταν αυτή εξετάζει την υποστήριξη της Ουκρανίας στην Ρωσική εισβολή, να υπενθυμίζει στις λοιπά κράτη μέλη της ΕΕ ότι η περίπτωση αφορά σε τρίτες χώρες άσχετες με την Ένωση. Η δική της περίπτωση όμως αφορά στην εισβολή, κατοχή ακόμη και σήμερα, απειλητική ρητορική επίσης μιας τρίτης χώρας, της Τουρκίας προς ένα Κράτος Μέλος της ΕΕ και να επιμένει στην αντίληψη αυτή και στην ίδια αντιμετώπιση των υπολοίπων κρατών. Να η ευκαιρία λοιπόν κατά τις διαπραγματεύσεις για την Ουκρανία.

Ξέρετε, οι Έλληνες που είμαστε λίγο συναισθηματικοί, βλέπουμε τον Αραφάτ σαν φιγούρα με τον Ανδρέα τον Παπανδρέου μαζί και δείχνουμε μια συμπάθεια. Προφανώς πρέπει να υπάρχει συμπάθεια σε ανθρωπιστικό επίπεδο, αλλά επι ουδενί δεν πρέπει αυτός ο συναισθηματισμός να ακουμπά εθνικά θέματα, να υπεισέρχεται κατά τέτοιο τρόπο που θα επηρεάζει αρνητικά την εθνική μας πορεία, τα εθνικά μας συμφέροντα, τα συμφέροντα της Κυπριακής Δημοκρατίας δηλαδή.

Όταν βλέπουμε μια τρομοκρατική ενέργεια που έγινε πέρσι τον Οκτώβριο από τη Χαμάς στο Ισραήλ, (όσα κακά και να είχε προκαλέσει πολιτικά το Ισραήλ, που έχει κάνει πολλά σφάλματα, ίσως και εγκλήματα πλέον και γι αυτό βλέπετε ότι η Ευρώπη αρχίζει να πιέζει έντονα το Ισραήλ σε ενεστώτα χρόνο και θα το πιέσει μέχρι τέλους), θα πρέπει να αναδεικνύουμε την αισχρότητα αυτής της ενέργειας προφανώς υποστηρίζοντας το Ισραήλ στην περίπτωση αυτή και να είμαστε ορθοί στην κρίση μας και ως προς το Ισραήλ και ως προς την Παλαιστίνη.

Όταν ξέσπασε ο πόλεμος στην Ουκρανία, λίγες μέρες μετά από την μέσω τηλεδιάσκεψης συνάντηση 14 Φεβρουαρίου αν θυμάμαι καλά, του κ. Πούτιν με τον κ. Μπάιντεν το 2022, την 22 Φεβρουαρίου και ακούγοντας τις ειδήσεις και τους αναλυτές να ομιλούν για «Ουκρανικό πρόβλημα», έγραψα τότε, κύριε πρέσβυ ότι «Ουκρανικό πρόβλημα δεν υπάρχει». Η αντίληψή μου είναι ότι δεν μπορεί το πρόβλημα να «βαπτίζεται» από αυτόν που το υφίσταται. Το πρόβλημα πρέπει να φέρει το όνομα αυτού που το δημιουργεί. Γιατί το θέτω αυτό; Γιατί δυστυχώς ανάλογα, χρόνια τώρα, έτσι έχει μείνει στην παγκόσμια αντίληψη και πλέον αποτελεί και εθνική συνείδηση, όταν αναφερόμαστε στο «Κυπριακό πρόβλημα». Όχι, δεν είναι Κυπριακό το πρόβλημα. Είναι Τουρκικό το πρόβλημα. Συναφώς και δυστυχώς αν ψάξετε την ιστοσελίδα του Υπουργείου Εξωτερικών της Κύπρου αναφέρει ότι «η αποστολή μας είναι διττή..... αφενός συνεχίστηκαν οι προσπάθειες για επίλυση του Κυπριακού

προβλήματος», ακούμε δε και την ΑΕ τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας τον κύριο Χριστοδουλίδη, να λέει ότι συμφωνούμε όλοι ότι το Κυπριακό είναι ευρωπαϊκό πρόβλημα. Όλοι στην παρούσα αίθουσα αντιλαμβανόμαστε ακριβώς τι θέλουν να πουν, γιατί είμαστε στο ίδιο μήκος κύματος και στην ίδια πορεία. Στο διεθνές περιβάλλον όμως οι συγκεκριμένες λέξεις έχουν δημιουργήσει εντυπώσεις, δυσμενείς θεωρώ για τις διαπραγματεύσεις. Καλό θα είναι να αναθεωρηθεί αυτή η ρητορική και να αρχίσει να δημιουργείται η αντίθετη ρητορική ως προανέφερα.

Επανερχόμενος λοιπόν στις ευκαιρίες για την επερχόμενη προεδρία της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2026, θεωρώ ότι θα πρέπει να γίνουν πολλά σε συντονισμό και με την Ελλάδα, η οποία ακολουθεί ως προεδρία την προεδρία της Κύπρου λίγα χρόνια αργότερα, αλλά και ακόμα ακόμα με τις χώρες της προεδρίας της ΕΕ πριν και μετά την Κύπρο. Γιατί ξέρετε πολύ καλά ότι είναι τρεις οι συνεργαζόμενες χώρες για την διαδοχή της Προεδρίας και της σύνθεσης της ατζέντας μετά των ενεργειών υλοποίησης αυτής, «η προηγούμενη, η τρέχουσα και η επόμενη» που σε στενή συνεργασία προάγουν τα ζητήματα που ενδιαφέρουν την ΕΕ. Προφανώς λοιπόν έγκαιρα η Κύπρος θα πρέπει να βάλει στην ατζέντα τα Θαλάσσια (Maritime) θέματα και ως συνέχεια της στρατηγικής που το 2014 η Ελληνική Προεδρία πρώτη έθεσε της στρατηγικής της ναυτικής στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης τα ενεργειακά ζητήματα. Προφανώς τα θέματα κράτους δικαίου και δικαιοσύνης, ανθρωπιστικού δικαίου και τέλος πάντων κάποια ζητήματα εθνικών της προτεραιοτήτων.

Παρόλο που η πρώτη της προεδρία, κύριε Πρόεδρη, αναγνωρίστηκε από όλους ότι ήταν εξαιρετική, κατανοώ τις περιορισμένες δυνατότητες λόγω μεγέθους (επιτελικοί χειρισμοί) της Χώρας, προσωπικά πάντως είμαι σίγουρος ότι και η επόμενη θα είναι εξίσου εξαιρετική. Χρειάζεται απλά εστίαση στα ζωτικά συμφέροντα και αν θέλουμε να πιέσουμε γεωπολιτικά την Τουρκία, η Κυπριακή προεδρία θα πρέπει να θέσει η Κύπρος ζητήματα τέτοια που αφορούν και στα ανοικτά κεφάλαια που ακουμπούν την Τουρκία στην πορεία για την ένταξή της στην ΕΕ. Ενδεικτικά αναφέρω τα κεφάλαια που αφορούν σε « κεφάλαιο 23: Δικαστικό Σύστημα και Θεμελιώδη Δικαιώματα, 24: Δικαιοσύνη, Ελευθερία και Ασφάλεια, 15: Ενέργεια, 31: Εξωτερική Πολιτική, Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας, 22: Περιφερειακή Πολιτική και Συντονισμός Διαρθρωτικών Εργαλείων. Κυρίως αυτά ως άμεσα για την ατζέντα του 2026.

Είναι πολύ σημαντικό για να εκμεταλλευτεί τις ευκαιρίες στο άμεσο μέλλον να εξετάσει η Κύπρος πού ακριβώς θέλει να ανήκει. Προσωπικά θεωρώ ότι είναι ξεκάθαρο πλέον ότι όχι μόνο «ανήκει στη Δύση», αλλά ότι «είναι η Δύση», όπως και η Ελλάδα είμαστε η γενέτειρα της Δύσης.

Στην πορεία της Κυπριακής Δημοκρατίας, ειδικά τα τελευταία χρόνια, εγείρεται μια ίσως και ρητορική ερώτηση: «Μήπως η Κύπρος έχει εγκλωβιστεί αποκλειστικά στον ΟΗΕ?» Παρατηρείται μια μεγάλη ανάλωση διπλωματικού κεφαλαίου στην κατεύθυνση του ΟΗΕ και προφανώς η επίλυση του Κυπριακού στο πλαίσιο των αποφάσεων του Οργανισμού έχουν μεγάλη σημασία και ύψιστη προτεραιότητα. Όμως οι εξελίξεις τόσα χρόνια μήπως δείχνουν κάποια στασιμότητα; Έχω κι άλλα εργαλεία. Ποιο είναι το τελευταίο εργαλείο; Η Ευρωπαϊκή Ένωση; Έχει αξιοποιηθεί αυτό το εργαλείο στο μέγιστο βαθμό, έτσι ώστε να διεκδικήσω και να πιέσω περισσότερο τον ΟΗΕ, έχοντας και την

Ευρωπαϊκή Ένωση στην πλάτη μου. Νομίζω ότι γίνονται κινήσεις τώρα. Δεν είμαι και στον χώρο της διπλωματίας, Προφανώς ούτε στην κυπριακή κυβέρνηση για να δω το αποτέλεσμα.

Η στρατηγική σχέση του NATO με την Ευρωπαϊκή Ένωση ιδρύθηκε, αποφασίστηκε, και θεσμοθετήθηκε το 2003, όταν η Ελλάδα είχε την προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το θεσμικό κείμενο, το NATO-EU Framework έχει την υπογραφή, κοινά υπογεγραμμένο από τους δύο οργανισμούς, με τον Γεώργιο Παπανδρέου υπογράφοντα ως υπουργός Εξωτερικών τότε της Ελληνικής Προεδρίας.

Άρα είχαμε και ένα πλεονέκτημα στις προβλέψεις αυτού του κειμένου, που προβλέπει, επαναλαμβάνω, θέτει το πλαίσιο της στρατηγικής συνεργασίας και σχέσης των δύο οργανισμών.

Το κείμενο αποτελείται από 14 κεφάλαια. Ένα από τα κεφάλαιά του είναι οι προβλέψεις ασφαλείας, «Security Agreement». Η Κύπρος δεν έχει υπογράψει σύμφωνο ασφαλείας και ως εκ τούτου δεν μπορεί να λαμβάνει τις διαβαθμισμένες πληροφορίες NATO. Εκμεταλλευόμενη η Τουρκία την κατάσταση αυτή ζητά και πετυχαίνει όλες οι συνεργασίες NATO-ΕΕ να χαρακτηρίζονται διαβαθμισμένες και με τον τρόπο αυτό η Κυπριακή Δημοκρατία εξαιρείται του κοινού τραπέζιου των συζητήσεων των δύο οργανισμών! Προφανώς γίνεται διασταλτική και καταχρηστική ερμηνεία του πλαισίου του Framework.

Ρωτώ εγώ, άρα για ποια στρατηγική συνεργασία μιλάμε, όταν εξαιρείται ένα μέλος του ενός οργανισμού? Για να το πω απλά: εδώ βάζουμε μια γραφειοκρατική διαδικασία (την έλλειψη της συμφωνίας ασφαλείας, τη μη υπογραφή του security agreement) να «κατελώσει» να υπερισχύσει της κυριαρχίας. Και εξηγώ, βγάζω εκτός πλαισίου του συνόλου της στρατηγικής συνεργασίας μια χώρα επειδή δεν έχει υπογράψει μια συμφωνία θεωρώντας όλες τις συζητήσεις διαβαθμισμένες!. Όχι, η ορθή προσέγγιση άρα και εθνικός στόχος θα πρέπει να είναι, ότι οι δύο οργανισμοί εν συνόλω θα διαπραγματεύονται (συζήτηση, στρατηγική προσέγγιση, κοινές δράσεις) υπό την συνθήκη ότι προσοχή στην διαρροή διαβαθμισμένων πληροφοριών (μόνο εντός NATO) καθόσον η κυρίαρχη και παρούσα χώρα ΚΥΠΡΟΣ δεν έχει το επιθυμητό «security agreement».

Αλλιώς για ποια τη στρατηγική σχέση μιλάμε των δύο οργανισμών, όταν από τη μια είναι όλος ο οργανισμός και από την άλλη είναι όλος μείον ένας η Κύπρος!

Πέραν του ότι υπάρχουν σήμερα και διαθέσιμα εργαλεία (νεότερες προβλέψεις του framework) που δύνανται να αξιοποιούνται ανάλογα εντός του NATO.

Τις ξέρει η Κύπρος, τις ξέρουν όλοι όσοι ασχολούνται με τα ζητήματα της πολιτικής πληροφοριών του NATO.

Άλλο ζήτημα που χρήζει προσοχής είναι επειδή η Τουρκία δεν αποδέχεται την κοινή της παρουσία με την Κύπρο στο πλαίσιο πάντα των κοινών αποφάσεων των δύο οργανισμών, έχουμε δεχθεί ως ερμαφρόδιτη επιλογή τις αντί αυτών, κοινές ανακοινώσεις των Ηγετών των Οργανισμών. Δηλαδή αφήνουμε και δεχόμαστε τις από κοινού ανακοινώσεις ΓΓ NATO-HE ΕΕ αντί κοινών συμφωνιών προσυπογεγραμμένων από όλα τα κράτη μέλη αυτών. Γιατί επαναλαμβάνω, για να μην φαίνεται η Κυπριακή Δημοκρατία δίπλα στην Τουρκία η οποία δεν την αναγνωρίζει!

Πέραν λοιπόν του κρίσιμου ζητήματος (απαίτηση της Τουρκίας), παρατηρείται ότι πολλές φορές το κοινό ανακοινωθέν της Ηγεσίας των γραφειοκρατιών NATO-ΕΕ, να είναι τέτοιο (μη επιθυμητό)

ενάντια στις εθνικές αντιλήψεις, και μετά να τρέχουμε εθνικά είτε να διορθώσουμε (ανάλωση διπλωματικού κεφαλαίου) είτε να το καλύψουμε με εθνική ρητορική για να μην αναστατωθεί το εσωτερικό ακροατήριο.

Σε αυτές τις γραφειοκρατίες θα πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί. Ενδεικτικά θα πω ότι αν μπειτε στους χάρτες σήμερα στο web site του Ευρωκοινοβουλίου, που αναφέρεται στις σχέσεις NATO-ΕΕ θα παρατηρήσετε ότι κάνοντας κλικ στην Δανία για παράδειγμα, παρουσιάζεται και το νησί Anholt των 150 μονίμων κατοίκων, αλλά όχι το Καστελλόριζο των 594 της απογραφής του 2021! Προφανώς το Κροατικό MIJET των 1000 κατοίκων απεικονίζεται κανονικά! Ποιο το κρυμμένο ερέθισμα από πίσω? Όταν είχε βγει ο κ. Ερντογάν κάποτε και είπε η Κύπρος για εμάς δεν υπάρχει, άρχισαν όλα να αλλάζουν, οι επιτελείς μάλλον με τουρκικό δάκτυλο, άρχισαν να τροποποιούν τους χάρτες, να κρύβουν το νησί, την Κύπρο. Και τα προβλήματα εκκίνησαν και συν τω χρόνω διογκώθηκαν!

Σεβόμενος το χρόνο του βήματος, θα αναφέρω ένα άλλο παράδειγμα για την ανάδειξη του ζητήματος της απαίτησης για εθνική εγρήγορση:

Για να καμφθούν οι αντιστάσεις της Τουρκίας στην αποδοχή των Σουηδία, Φινλανδία στο NATO και να προχωρήσει η διαδικασία ένταξης με πρωτοβουλία Στόλτενμπεργκ ιδρύθηκε ένας μηχανισμός ελέγχου προόδου στις δύο χώρες των ζητημάτων που έθεσε η Τουρκία, μεταξύ των οποίων ήταν και ζητήματα εσωτερικού δικαίου στις υποψήφιες χώρες (και η Τουρκία στον μηχανισμό).

Έτσι λοιπόν η Σουηδία και Φινλανδία υπό μηχανισμό ελέγχου της Τουρκίας υποχρεούνται να περιορίσουν το εθνικό τους δίκαιο (που διόλου δεν ενδιαφέρει τρίτους) αλλά η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να αναμένει πλέον περιοριστική συμπεριφορά των εν λόγω χωρών στο Ευρωκοινοβούλιο καθώς οι όποιες συμφωνίες κοινοτικού δικαίου θα πρέπει να διευκολύνουν το εθνικό τους, το οποίο θα είναι διαμορφωμένο υπό τους εν λόγω "τουρκικούς περιορισμούς". Άρα με απλά λόγια το ευρωπαϊκό κοινοτικό δίκαιο θα εξαρτάται πλέον από την τουρκική βούληση σε ότι αφορά ζητήματα τρομοκρατίας ή συσχετιζόμενα με αυτήν πάντα κατά την τουρκική αντίληψη.

Ποια είναι η ευκαιρία για Κύπρο αλλά και Ελλάδα στην περίπτωση αυτή?

Άμεσες και συντονισμένες κινήσεις της Ελληνικής και Κυπριακής κυβέρνησης ώστε το κείμενο της τριμερούς συμφωνίας Τουρκίας Σουηδίας και Φινλανδίας υπό την αιγίδα του κ. Στόλτενμπεργκ, να ζητηθεί να εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση για να είναι αποδεκτό και εφαρμοστέο τόσο στην ΕΕ όσο και στα κράτη μέλη αυτής. Αλλιώς η ΕΕ θα πρέπει να υποστηρίζει ότι ουδεμία αξία έχει και μάλιστα για την Ευρωπαϊκή Ένωση να χαρακτηριστεί ως μη υπάρχον (non existent).

Το τελευταίο ζήτημα που θα ήθελα να θέσω είναι το ζήτημα της εκπροσώπησης και της συμμετοχής στις δράσεις της ΕΕ. Ενδεικτικά και δυστυχώς επισημαίνω ότι ο Στρατιωτικός Αντιπρόσωπος της Κύπρου στην ΕΕ φέρει το βαθμό του Αντι-συναταγματάρχου και ενίοτε προάγεται κατά τη θητεία του εκεί σε Συνταγματάρχη. Καλό θα ήταν η Χώρα να έχει πιο υψηλόβαθμο αντιπρόσωπο, επιλογές υπάρχουν, είναι και το φαίνεσθαι που μετράει ειδικά στην στολή και στην «στρατιωτική πειθαρχία». Στις επιχειρήσεις της ΕΕ, στις δράσεις της ΕΕ, ποια η συμμετοχή της Κυπριακής Δημοκρατίας? Δυστυχώς είναι πολύ μειωμένη έως ανύπαρκτη. Δεν θα έπρεπε να είναι έτσι, ενδεικτικά δεν συμμετέχει η Κύπρος (ούτε με έναν επιτελή!!) στην επιχείρηση ΑΣΠΙΔΕΣ (Έλληνας ο διοικητής), το

αυτό γενικά και μάλλον πάγια. Πρέπον είναι να αναθεωρηθεί και να εξετασθεί εκ νέου η συμμετοχικότητα της Κύπρου στα Ευρωπαϊκά ζητήματα επί του επιχειρησιακού πεδίου.

Η συνεισφορά της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση με απλό και με φθηνό τρόπο θα έπρεπε να είναι πιο ηχηρή για να διεκδικούμε περισσότερο και να πετυχαίνουμε περισσότερα στην εθνική μας στόχευση. Ιδρύστε, αντιγράψτε ένα αντίστοιχο του ΚΕΝΑΠ (Κέντρο Εκπαίδευσης Ναυτικής Αποτροπής) Κέντρο, (τεχνογνωσία από την Ελλάδα και τους επιτελείς ΓΕΕΘΑ-ΚΕΝΑΠ) προσφέρετέ το στη ΕΕ, δείξτε συμμετοχικότητα. Τέτοια οντότητα (ενασχόληση με τις επιχειρήσεις ναυτικής ασφάλειας) θα προάγει τις επιδιώξεις σας (ΑΟΖ, έρευνες υδρογονανθράκων, επίγνωση ναυτικής κατάστασης, ναυτική αποτροπή, έλεγχος ροών δια θαλάσσης, κλπ.) τα μάλα.

ΔΕΥΤΕΡΟΛΟΓΙΑ

Τσόγκας: Επί της ερώτησης για τα καντόνια. Φοβάμαι μήπως θέτοντας τέτοιο ζήτημα σήμερα θα αλλάξουμε την ατζέντα και τελικά βγούμε περισσότερο ζημιωμένοι από τις όποιες εξελίξεις. Η ατζέντα πρέπει να μείνει ως έχει.

Περί μικρού και μεγάλου. Εγώ θα έλεγα να ακολουθήσουμε θέση κατά περίπτωση. Πολλές φορές «βολεύει» να είσαι μικρός και άλλες «μεγάλος». Γενικά όμως θα πρέπει να είσαι σταθερός, σοβαρός και σθεναρός στις επιλογές και τοποθετήσεις σου. Παραδειγματικά αναφέρω το Λουξεμβούργο και την Ισλανδία.

Όταν αυτές οι χώρες τοποθετούνται, σπάνια ομολογουμένως και γι μάλλον συγκεκριμένα ζητήματα στο NATO, όλοι τις προσέχουν γιατί ξέρουν ότι όχι μόνο το εννοούν αλλά και ότι θα εμείνουν στην διαπραγμάτευση μέχρι επιτεύξεως του μεγίστου στους στόχους τους. Η μικρή χώρα λοιπόν, ως προς την κυριαρχία και την ομοφωνία (consensus) είναι ισότιμα μεγάλη με τις μεγάλες.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ναι, η συμμετοχικότητα για μένα είναι το κλειδί των εξελίξεων προς το θετικότερο για την βιωσιμότητα και την προώθηση των θεμάτων της Κύπρου στα επόμενα βήματα. Και θα είναι χρυσή ευκαιρία για την Προεδρία του 2026.

Για τις σημερινές προκλήσεις της Κύπρου. Δεν νομίζω ότι είναι προϋπόθεση η επίλυση του Κυπριακού. Προφανώς είναι το ζητούμενο, μπορούμε όμως να πάρουμε τέτοιους δρόμους χρησιμοποιώντας είτε τον οργανισμό που είμαστε μέσα, δηλαδή την Ευρωπαϊκή Ένωση, είτε άλλα εργαλεία που μας προσφέρονται για να πετύχουμε το στόχο μας, που είναι η απελευθέρωση και η κυριαρχία, η απόλυτη κυριαρχία της Κύπρου χωρίς κατοχή. Ευχαριστώ.

Κρητικός (Εισηγητής) : Γιαννακάκη:Ευχαριστούμε πάρα πολύ κύριε Κρητικέ. Διαβάζοντας κανείς το βιογραφικό σας, μάλλον πρέπει να είμαστε σίγουροι ότι θα μας μιλήσετε για την Κύπρο και την Ευρωπαϊκή Ένωση με το μάτι πάντα στο μέλλον.

Κρητικός: Ναι, γι αυτό ήμουν έτοιμος να μιλήσω. Και βέβαια μου έκανε άριστη «πάσα», για να χρησιμοποιήσω τον ποδοσφαιρικό όρο, ο Ναύαρχος κ. Τσόγκας, αναφέροντας αφενός μεν κάποιες προτεραιότητες που κατά την άποψή του θα έπρεπε να προωθήσει η Κυπριακή Προεδρία - και ακολούθως η ελληνική, να προσθέσω - αλλά και το θέμα των σχέσεων Ευρωπαϊκής Ένωσης και NATO. Δύο θέματα τα οποία ακουμπάνε ακριβώς σε αυτά που θα ήθελα εν συντομία να αναπτύξω.

Λοιπόν, θα μιλήσω γι αυτό το νέο περιβάλλον που διαμορφώνεται, με πολλή βεβαίως συστολή μπροστά στον φίλο καθηγητή Σωτήρη Ντάλη, ο οποίος είναι πολύ ειδικότερος περί τα ευρωπαϊκά, αλλά εν πάση περιπτώσει θα προσπαθήσω να μην του δώσω τη δυνατότητα να είναι πολύ αυστηρός απέναντί μου.

Αυτή τη στιγμή θίξαμε τα δύο θέματα: οι σχέσεις Ευρωπαϊκής Ένωσης και NATO και οι ευρωπαϊκές προτεραιότητες που θα πρέπει να προωθηθούν από τις δύο προεδρίες, την κυπριακή και την ελληνική.

Το ευρωπαϊκό τοπίο σήμερα διαμορφώνεται στον απόηχο δύο σπουδαίων κειμένων των εκθέσεων Λέτα και Ντράγκι, δύο κειμένων τα οποία πιστεύω θα αλλάξουν το τοπίο σε κάθε περίπτωση. Τίποτα δεν θα είναι ίδιο με την κατάσταση που ήταν πριν από αυτά τα δύο κείμενα.

Θα μου πείτε, δύο εκθέσεις είναι, έστω και πολυσέλιδες; Τι σημαίνει αυτό; Και όμως μπορεί να σημαίνει. Γιατί η ιστορία διδάσκει, τις περισσότερες φορές τουλάχιστον, ότι πριν από κάθε μεγάλη στιγμή της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπήρξε μια έκθεση καθοριστική. Η ίδια η Ένωση, η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα τότε, ιδρύθηκε μετά από την έκθεση του Paul-Henri Spaak, του τότε Βέλγου υπουργού Εξωτερικών, που συντάχθηκε κατ' εντολήν της διάσκεψης της Μεσσήνης το 1955.

Δεν σταματά όμως εκεί η επίδραση τέτοιων κειμένων πάνω στην πορεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Εσωτερική αγορά ακολούθησε την έκθεση του Λόρδου Cockfield, μια έκθεση που είχε παραγγείλει η Commission, ακριβώς εν όψει του μεγάλου βήματος που έκανε η ΕΟΚ, δηλαδή της σύστασης της ενιαίας αγοράς και, εντός αυτής, της δημιουργίας για πρώτη φορά της ευρωπαϊκής πολιτικής Συνοχής. Η ίδια η Οικονομική και Νομισματική Ένωση, επίσης, θεσπίσθηκε στη συνέχεια, δύο πολύ σπουδαίων εκθέσεων, η μία του Ιταλού οικονομολόγου Padoa-Schioppa και η άλλη του Ζακ Ντελόρ. Έτσι λοιπόν, θεωρώ - όσο μπορεί να ισχύουν οι ιστορικές αναλογίες - ότι οι εκθέσεις Λέτα και Ντράγκι δεν παραγγέλθηκαν τυχαία, η μεν πρώτη από δύο διαδοχικές προεδρίες του Συμβουλίου - βελγική και ισπανική - και η δεύτερη από την ίδια την πρόεδρο της Επιτροπής προς τον πρώην Ιταλό πρωθυπουργό και κυρίως πρώην κεντρικό τραπεζίτη της Ευρώπης, την ιστορική φιγούρα του Μάριο Ντράγκι, ο οποίος - μπορούμε να πούμε ότι είναι ένας από τους σωτήρες της ΕΕ και της Ευρωζώνης - είπε το περίφημο ότι θα κάνει «whatever it takes», ό, τι χρειάζεται για να σωθεί το ευρώ. Έτσι λοιπόν, φτάσαμε στις δύο εκθέσεις που προορίζονται να αλλάξουν το ευρωπαϊκό τοπίο. Σε κάθε περίπτωση. Τι λένε;

Η έκθεση Λέτα ασχολείται περισσότερο με την εσωτερική αγορά. Ο ίδιος ο τίτλος είναι πολύ εύγλωτος: η Ευρώπη πρέπει να γίνει κάτι πολύ περισσότερο από μια εσωτερική αγορά. Και ξεκινάει με τη δήλωση ότι η εσωτερική αγορά, η ενιαία αγορά, δημιουργήθηκε σε έναν μικρότερο κόσμο και ο κόσμος μεγάλωσε, άρα πρέπει να αλλάξει, να διευρυνθεί, να μεγαλώσει. Όντως, η ενιαία αγορά του 1986 ήταν μέσα σε ένα διπολικό κόσμο ΗΠΑ-Σοβιετική Ένωση και σήμερα υπάρχει ένας πολυπολικός κόσμος που δεν έχει καμία το τοπίο του 1986.

Λέει λοιπόν στην έκθεσή του ο Ενρίκο Λέτα πρώην Ιταλός πρωθυπουργός και τώρα πρόεδρος του Ινστιτούτου Ζακ Ντελόρ, ότι η ενιαία αγορά πρέπει να επεκταθεί σε τέσσερις τομείς, δηλαδή τις τηλεπικοινωνίες, την ενέργεια, την αμυντική βιομηχανία και την ένωση κεφαλαιαγορών.

Τουλάχιστον τα τρία από αυτά είναι πολύ σημαντικά και για την Κύπρο, που είναι αντικείμενο της σημερινής μας συνάντησης. Γιατί; Πολύ σύντομα θα πω ότι το ζήτημα της ενέργειας αυτή τη στιγμή, οι συζητήσεις και οι αποφάσεις για τον Great Sea Interconnector, το LNG, την αποθήκευση κλπ. είναι στην κορύφωσή τους. Βεβαίως αυτά έχουν σημασία για την Κύπρο υπό τη διπλή της ιδιότητα: του αυτοτελούς κράτους αλλά και του μέλους μιας Ένωσης της οποίας το μέλλον είναι συνυφασμένο με το δικό της μέλλον.

Αν τώρα μιλήσουμε για την αμυντική βιομηχανία τα ζητήματα που εγείρονται είναι πολύ πιο προφανή, καταλαβαίνετε ότι η αμυντική βιομηχανία, η θέσπιση μιας κοινής πολιτικής για ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία είναι προθάλαμος για μια κοινή αμυντική πολιτική. Την αδήριτη ανάγκη της θέσπισης μιας κοινής πολιτικής αναδεικνύει η έκθεση με ένα νούμερο: από τις αμυντικές προμήθειες που έκαναν οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να στηρίξουν την Ουκρανία το 78% το προμηθεύθηκαν από χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό δείχνει ότι τελικά εμείς ενισχύουμε τους ανταγωνιστές μας με την πολιτική που ακολουθούμε.

Επιδιώκει η έκθεση Λέτα - και την προτείνει - την θέσπιση μιας πέμπτης ελευθερίας. Ξέρετε ότι η ευρωπαϊκή ενιαία αγορά έχει τέσσερις ελευθερίες ελεύθερης κυκλοφορίας ανθρώπων, αγαθών, κεφαλαίων και υπηρεσιών. Προτείνει λοιπόν και μια πέμπτη ελευθερία, αυτή της έρευνας και καινοτομίας μέσα στην ενιαία αγορά. Και εδώ πρέπει να δούμε τις δύο εκθέσεις παράλληλα. Ο Λέτα μιλάει για την ανάγκη διεύρυνσης και ενίσχυσης και επέκτασης της ενιαίας αγοράς. Ο Ντράγκι μιλάει για την ανταγωνιστικότητα, αλλά αυτές οι δύο εκθέσεις τέμνονται σε πολλά σημεία και καταλήγουν σε κοινά συμπεράσματα. Η ανάγκη δε της κοινής πολιτικής αμυντικής βιομηχανίας είναι κοινός τόπος και στις δύο εκθέσεις και ίσως και το κυριότερο, αν θέλετε, η κυριότερη προτεραιότητά τους.

Και εδώ θα σταθώ λιγάκι να πω, γιατί έχει μεγάλη σημασία η ανάπτυξη της αμυντικής βιομηχανίας και για την ίδια την Ευρώπη. Πέρα από τις δύο χώρες μας, την Ελλάδα και την Κύπρο, είναι αυτονήτη για τη στρατηγική αυτονομία της ΕΕ η ανάπτυξη μιας κοινής ευρωπαϊκής αμυντικής πολιτικής. Και οι δύο δε εκθέσεις καταλήγουν - σε ασθενέστερους τόνους ο Λέτα, σαφέστατα όμως και επίμονα ο Μάριο Ντράγκι - ότι για τη χρηματοδότηση της κοινής αμυντικής βιομηχανίας χρειάζεται να βρούμε πρόσθετους πόρους. Αυτοί οι πρόσθετοι πόροι δεν μπορούν να βρεθούν από τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό, που σήμερα είναι μόλις το 1% του ευρωπαϊκού ΑΕΠ. Ας πούμε και 2% προσωρινά λόγω Ταμείου Ανάκαμψης. Εκεί είμαστε. Χρειάζεται μια γενναία πρωτοβουλία ανάληψης νέου κοινού δανεισμού, ένα νέο δηλαδή μοντέλο ταμείου ανάκαμψης. Δανείζεται η ενωμένη Ευρώπη ως οντότητα, από τις κεφαλαιαγορές και τα δίνει για εξυπηρέτηση ευρωπαϊκών σκοπών, αποπληρώνει δε το δάνειο μέσα από τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό. Αυτό είναι πολύ σημαντικό γιατί αν επαναληφθεί το εγχείρημα του κοινού δανεισμού στο ταμείο Ανάκαμψης, τότε θα είναι ένα αποφασιστικό βήμα για την

περαιτέρω δημοσιονομική και οικονομική ένωση, που είναι βασικά και μια από τις προϋποθέσεις αλλά και ένα εφελτήριο για την ουσιαστική πολιτική ένωση της Ευρώπης.

Έχει πολύ μεγάλη σημασία και πρέπει και μπορεί να χρησιμοποιηθεί η θέσπιση μιας κοινής αμυντικής και μιας κοινής πολιτικής για την αμυντική βιομηχανία σαν ένας πολιορκητικός κριός των ευρωπαϊστών για μεγαλύτερη πρόοδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο Μάριο Ντράγκι μιλάει κυρίως για την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ. Επιδιώκει την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας σε μεγάλο βαθμό και λέει πώς μπορεί να γίνει αυτό; Έχει ρηξικέλευθες προτάσεις και αυτός, ξεκινώντας από την πολιτική ανταγωνισμού.

Ξέρετε πολύ καλά ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι κρατικές ενισχύσεις προς τις επιχειρήσεις απαγορεύονται, εκτός από αυτές που επιτρέπονται. Ποιες επιτρέπονται; Κάποιες που εξυπηρετούν διάφορους στόχους όπως μείωση περιφερειακών ανισοτήτων κλπ. Ακόμη, δεν επιτρέπεται σε μια βιομηχανία επιχείρηση να καταλάβει τη λεγόμενη «δεσπόζουσα θέση» (dominant position). Και έτσι αποτρέπονται οι συγχωνεύσεις. Πώς όμως χωρίς συγχωνεύσεις, χωρίς μεγάλες επιχειρήσεις θα ανταγωνιστούμε τις ΗΠΑ και την Κίνα; Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αναφέρω και θα κλείσω με αυτό. Μια εταιρεία τηλεπικοινωνιών στην Ευρώπη έχει μέσο αριθμό πελατών 5 εκατομμύρια. Η αντίστοιχη στις Ηνωμένες Πολιτείες έχει 100 εκατομμύρια και στην Κίνα 200 εκατομμύρια. Συγκρίνετε και βγάλτε τα συμπεράσματά σας.

Ως εκ τούτου λοιπόν, πρέπει να έχουμε ριζική αναθεώρηση της πολιτικής ανταγωνισμού που σήμερα έχει λειτουργήσει για να προστατεύσει, όπως λέει, ο Ντράγκι, τον ανταγωνισμό μεταξύ των Ευρωπαίων και όχι ανταγωνισμό με τον υπόλοιπο κόσμο. Μην σας κουράσω άλλο. Είναι πολύ σημαντικά και τα δύο κείμενα. Ο Ντράγκι αποδίδει την υστέρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση των Ηνωμένων Πολιτειών στην μειωμένη δυνατότητα προώθησης της καινοτομίας και της έρευνας. Δαπανούμε στην Ευρώπη τα μισά απ' ό, τι οι Ηνωμένες Πολιτείες. Αλλά, συνήγορος στον Ντράγκι, ποιος; Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, το οποίο πριν δέκα ημέρες σε έκθεσή του απευθύνει έκκληση στους Ευρωπαίους να ενωθούν περισσότερο για να μπορέσουν να σταθούν στο διεθνή ανταγωνισμό..

Πόσα; Πρέπει να δώσουν οι Ευρωπαίοι για να μπορέσει να επιβιώσει η Ευρώπη σε σχέση με τον διεθνή ανταγωνισμό; Ο Ντράγκι λέει ότι εν λέει αν δεν τα κάνουμε όσα προτείνει, θα ζούμε σε μια διαρκή αγωνία, ίσως και επιθανάτια. Ευχαριστώ.

(ΔΕΥΤΕΡΟΛΟΓΙΑ)

Κρητικός: Η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να δώσει αυτά που της επιτρέπουμε να δώσει.

Τι είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση; Μια ένωση 27 κρατών. Ό, τι αρμοδιότητες της δίνουμε αυτές ασκεί. Δεν έχει παραπάνω να ασκήσει. Βεβαίως θέλει. Όσοι πιστεύουμε στην παραπέρα την ανάγκη παραπέρα ολοκλήρωσης και προώθησης, μιλάμε για την ανάγκη απόκτησης στρατηγικής αυτονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το λένε πεντακάθαρα και οι δύο αυτές εκθέσεις, στις οποίες αναφέρθηκα ότι χωρίς στρατηγική αυτονομία πόσο να παρέμβει η Ευρώπη; Θα της δώσουμε δυνάμεις για να

μπορέσει να παρέμβει; Βεβαίως, οπωσδήποτε σέβομαι και επικροτώ, την επιλογή της Κύπρου, τη στρατηγική επιλογή για συμμαχία, για σύνδεσή της με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Υπάρχει όμως πάντα και ενωμένη Ευρώπη. Ήταν μεγάλη κατάκτηση το ότι η Κύπρος εντάχθηκε στην ΕΕ.

Μάλιστα κάποιος τότε αντιπρόεδρος της Επιτροπής είπε σε φίλο που τότε ανώτερο στέλεχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Βρε Δημήτρη, πώς μας καταφέρατε. Περίπου είπε, πώς μας κοροϊδέψατε και το δεχτήκαμε αυτό το πράγμα.

Αυτό ήταν το μέγεθος της επιτυχίας. Και έχει ονοματεπώνυμο αυτή η επιτυχία: Γιάννος Κρανιδιώτης, στου οποίου τη μνήμη υποκλινόμαστε. Το πόσο δε χρήσιμη για την Κύπρο ήταν και είναι Ευρωπαϊκή Ένωση απαντιέται με ένα ερώτημα: what if? Τι θα γινόταν αν η Κύπρος δεν είχε μπει το 2004 στην Ευρωπαϊκή Ένωση; Η απάντηση είναι προφανής. Ευχαριστώ πολύ.

Γιαννακάκη: Εμείς ευχαριστούμε για αυτή την παρέμβαση που θα μπορούσε κάποιος χωρίς υπερβολή να την χαρακτηρίσει φροντιστηριακή, με την έννοια ότι μας φέρατε πολύ κοντά σε κείμενα που ξέρετε ότι στην Ελλάδα λανθάνουν της προσοχής, δηλαδή ακόμη και σε κύκλους που θα έπρεπε να γνωρίζουν. Αυτές τις δύο εκθέσεις, δυστυχώς δεν νομίζω ότι τις γνωρίζουν. Κύριε Νταλί, ήρθε η σειρά σας. Ευχαριστώ.

Θερμές ευχαριστίες στο Κέντρο Αριστείας Ακρόπολις.

Ντάλης (Εισηγητής) : Ένας πόλεμος μπορεί να αλλάξει τα πάντα. Έτσι και οι πόλεμοι στην Ουκρανία και στη Γάζα αλλάζουν ήδη το παγκόσμιο γεωπολιτικό τοπίο.

Ο πόλεμος έχει επιστρέψει στην ευρωπαϊκή ήπειρο με τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, τη μεγαλύτερη πολεμική σύγκρουση στην Ευρώπη μετά το 1945.

Στη Μέση Ανατολή, ακριβώς 50 χρόνια από την έναρξη του πολέμου που ξεκίνησε στις 7 Οκτωβρίου του 1973, γνωστού και ως "πολέμου του Γιόμ Κιπούρ", η Χαμάς διάλεξε την 7η Οκτωβρίου 2023 για να πραγματοποιήσει τρομοκρατική επίθεση εισβάλλοντας στο Ισραήλ. Όπως τότε η επίθεση που ξεκίνησε η Αίγυπτος του Ανουάρ Σαντάτ, επιχείρησε να ανατρέψει την ισορροπία δυνάμεων στην περιοχή, έτσι και σήμερα η επίθεση της Χαμάς στόχευε να ανατρέψει τα δεδομένα που είχαν δρομολογηθεί (συμφωνίες Αβραάμ) στην περιοχή της ευρύτερης Μέσης Ανατολής και της Ανατολικής Μεσογείου.

Με δολοφονίες και σφαγές ανθρώπων στους δρόμους, προκάλεσε τη σοβαρότερη κλιμάκωση μετά τον 10ήμερο πόλεμο μεταξύ Ισραήλ και Χαμάς το 2021 καθώς ακολούθησε η σκληρή απάντηση του Ισραήλ και η εμπλοκή της σιιτικής οργάνωσης Χαζμπολάχ του Λιβάνου.

Ξετυλίγεται πλέον καθημερινά μπροστά στα μάτια μας μια ανθρωπιστική τραγωδία στην περιοχή της Γάζας. Μάλιστα μετά την δολοφονία από το Ισραήλ, κορυφαίων συμμάχων της Τεχεράνης, όπως ήταν ο πολιτικός ηγέτης της Χαμάς και ο στρατιωτικός ηγέτης της Χεζμπολάχ, ο φόβος για έναν ανοικτό πόλεμο μεταξύ Ισραήλ και Ιράν που θα μπορούσε να συμπαρασύρει τις ΗΠΑ και τους συμμάχους τους παραμένει μεγάλος.

Για την Ευρώπη η εποχή του εφησυχασμού τελείωσε. Αφού βίωσε τη δική της 11η Σεπτεμβρίου με τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία υποχρεώθηκε να αναλάβει περισσότερες ευθύνες και τώρα βλέπει έναν άλλο πόλεμο να βρίσκεται κοντά της στην Ανατολική Μεσόγειο. Οι απειλές για την ασφάλεια της

Ευρώπης πηγάζουν σήμερα μέσα από ταχύτατες αλληλεπιδράσεις όπως αυτές που προκάλεσαν η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και η εισβολή της Χαμάς στο Ισραήλ.

Ποια θα είναι άραγε η επόμενη μέρα για την Ευρωπαϊκή Δημοκρατία που απειλείται σήμερα γιατί Δημοκρατία χωρίς ασφάλεια δεν υφίσταται;

Χρειαζόμαστε πλέον μια νέα αλληλεγγύη συμφερόντων σε ευρωπαϊκό επίπεδο που θα συμπληρώνει το εθνικό συμφέρον.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να αποκτήσει έναν συγκροτημένο γεωπολιτικό ρόλο τόσο στη Μεσόγειο, όσο και στην περιοχή των χωρών της Βαλτικής. Πρέπει να δει τον εαυτό της στον συγκεκριμένο ιστορικό χρόνο και ως πραγματική πολιτική δύναμη.

Τα νέα χαρτοφυλάκια που παρουσίασε η Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, για την Μεσόγειο και την Ευρωπαϊκή Άμυνα, εντάσσονται στο πλαίσιο της νέας γεωπολιτικής πραγματικότητας και συνδέονται με την ανάγκη προαγωγής και διατήρησης της σταθερότητας στην Ευρώπη και στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου.

Οι δυο πόλεμοι έχουν αναβαθμίσει τον γεωπολιτικό και γεωοικονομικό ρόλο της Ελλάδας και της Κύπρου. Μπροστά στις μεγάλες γεωπολιτικές αλλαγές που έφεραν οι δυο πόλεμοι, οι δυο χώρες στάθηκαν καθαρά υπέρ των ευρωατλαντικών συμφερόντων, σε αντίθεση με την Τουρκία η οποία διεκδικεί μια επαναπροσέγγιση με τη Δύση μέσω εκβιασμών. Κι αυτό δεν πρέπει να ξεχαστεί σε Ουάσιγκτον και Βρυξέλλες γιατί πρέπει να έχουμε ένα επιπλέον όφελος για τον σταθεροποιητικό ρόλο μας.

Ειδικότερα για την Κύπρο έχει μεγάλη σημασία να μπει σε γερές βάσεις μια στενή στρατηγική συνεργασία ανάμεσα σε Ουάσιγκτον και Λευκωσία που θα ενισχύει την υπάρχουσα στρατηγική συνεργασία με ευρωπαίους εταίρους όπως η Γαλλία.

Αρχής γενομένης από την άρση του εμπάργκο το 2022, ΗΠΑ και Κύπρος προχωρούν με την εμβάθυνση των σχέσεών τους σε όλα τα επίπεδα.

Η κυπριακή κυβέρνηση μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία τον Φεβρουάριο του 2022, ενίσχυσε αρκετά τον φιλοδυτικό προσανατολισμό της κι έκανε σοβαρές προσπάθειες να περιορίσει την οικονομική και πολιτική επιρροή που ασκούσε σε πολλά επίπεδα ο ρωσικός παράγων.

Η Κύπρος φαίνεται πως έχει πλέον σημασία για την αμερικανική εξωτερική πολιτική δεδομένης και της μεγάλης κρίσης που έχει προκαλέσει ο συνεχιζόμενος πόλεμος στη Μέση Ανατολή.

Προφανώς η κυβέρνηση Μπάιντεν χρειάστηκε έναν αξιόπιστο εταίρο στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

Ας ελπίσουμε πως ο προσανατολισμός των ΗΠΑ σε σχέση με την Κύπρο είναι στρατηγικός και δεν είναι θέμα μόνο διακυβέρνησης Μπάιντεν. Οι σχέσεις των δυο χωρών πρέπει να μπου σε ένα πλαίσιο στρατηγικής συνεργασίας, πολιτικό, οικονομικό, άμυνας και ασφάλειας, που δεν θα επηρεάζεται από την εσωτερική πολιτική σκηνή των δυο χωρών.

Όπως σημείωνε και ο πρόεδρος της Κύπρου Νίκος Χριστοδουλίδης, η Κύπρος θα αναπτύξει περαιτέρω τη συνεργασία της με τις ΗΠΑ για την αντιμετώπιση θεμάτων διαφθοράς κι αυτό επιβεβαιώνεται με την «κάθοδο ομάδας του FBI στην Κύπρο». (Συν/ξη στα ΝΕΑ της 2-3/11/24)

Ο στρατηγικός διάλογος των δυο χωρών δίνει την ευκαιρία στην Κύπρο να εγκαταλείψει μια κάπως ουδέτερη στάση που είχε τα προηγούμενα χρόνια στα γεωστρατηγικά ζητήματα και να περάσει σε έναν καθαρό ευρωατλαντικό προσανατολισμό.

Κι αυτό συμβαίνει σε μια κρίσιμη ιστορική στιγμή όπου χώρες όπως η Ελλάδα και η Κύπρος πρέπει να αποτελέσουν τους πυλώνες της απαραίτητης σταθερότητας σε μια περιοχή ιδιαίτερης γεωστρατηγικής σημασίας.

Γιαννακάκη: Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ. Ήδη έχω μία ερώτηση για εσάς μετά.

Ντάλης: Περιμένω με ανυπομονησία! Είμαι κι εγώ.

Γιαννακάκη: Εδώ. Σας ακούμε κ. πρέσβη. Τώρα, ήθελα να έρθουμε τώρα. Είναι προνόμιο να μας να δώσετε την καθαρά κυπριακή πλευρά.

Πρέσβης Κενεβέζος (Εισηγητής) : Ναι, καθαρά Κυπριακή. Αν και έχω και τις τυπικότητες, άρα ως τεκμήριο αξιοπιστίας να ομιλώ και ως Ελλαδίτης και ως Κύπριος. Είναι προνόμιο να μιλάς τελευταίος, διότι έχεις τη δυνατότητα να ψηλαφίσεις ουσιαστικά και όχι μόνο να ψηλαφίσεις, αφού είναι ουσιαστικά τις απόψεις των προσώπων που συνυπάρχεις μαζί τους στο πάνελ. Και είναι πολύ βοηθητικό. Οφείλω να το πω αυτό. Από την άλλη είναι και λίγο δύσκολο, διότι αν θες, αν έχεις έντονες διαφωνίες στα λεχθέντα.

Είτε πρέπει να τις αντιπαραθέσεις στη δική σου θέση, είτε θα πρέπει διακριτικά να υπονοείς τις διαφωνίες σου.

Αναπόφευκτα η δική μου η αναφορά θα περιλαμβάνει και κεντρικά την Κύπρο, εντάσσοντάς την στο νέο γίγνεσθαι, το νέο γίγνεσθαι. Το αναφέρω όχι ότι δεν υπήρχε και προγενέστερα κάτι το οποίο συνεχώς να επικαιροποιείται στην περιοχή μας, στον κόσμο.

Γιατί; Διότι οι δύο πόλεμοι, οι οποίοι υφίστανται και τους βιώνουμε κατ ουσίαν όλοι μας, άμεσα ή έμμεσα και ως Ελλάδα και ως Κύπρος, από όλες τις απόψεις, επηρεάζουν πάρα πολύ τα δεδομένα και μας επηρεάζουν άμεσα και έμμεσα. Όχι μόνο διπλωματικά ή πολιτικά, αλλά και επί του πεδίου, είτε αυτό αφορά τις σχέσεις που δημιουργούνται, είτε τους πληθυσμούς οι οποίοι αλλάζουν περιοχές και μεταφέρονται, είτε τα οικονομικά δεδομένα τα οποία σφίγγουν πλους, είτε τις τιμές οι οποίες αυξομειώνονται συνεπεία των πολέμων που έχουμε ενώπιόν μας. Ως εκ τούτου, δεν είμαστε ανεπηρέαστοι, παρά το γεγονός ότι δεν είμαστε εμείς, οι οποίοι είμαστε στον κεντρικό πυρήνα των πολέμων αυτών.

Αλλά θα μου επιτρέψετε να αξιοποιήσω την αναφορά για το NATO λέγοντας κάτι όπως το δικό μου. Στη δική μου την αντίληψη είναι πολύ απλό. Σε συνέχεια της προφανούς, της προφανώς αναβαθμισμένης να πούμε ή εξωστρεφούς, αναβαθμισμένης ως εικόνας της σχέσης των Ηνωμένων Πολιτειών με την Κυπριακή Δημοκρατία και με την πρόσφατη επίσκεψη του Νίκου Χριστοδουλίδη στις

Ηνωμένες Πολιτείες. Νομίζω ότι θα καταλήξουμε όλοι ότι το να υποβάλει η Κύπρος αίτηση να γίνει μέλος του NATO ή το να γίνει μέλος του NATO ή να το σκεφτεί, δεν είναι κάτι που θα το κάνει εάν και εφόσον δεν έχει, αν όχι την παρότρυνση και την προτροπή και την και τη διασφάλιση.

Αλλιώς, αν το κάνεις για να ασκήσεις πίεση σε σχέση με τη στάση που θα τηρήσει η Τουρκία έχοντας το δικαίωμα του βέτο, αντιλαμβάνεστε ότι θα είναι ένα παιχνίδι αλληλοεξόντωσης που νομίζω ότι όταν αποφασίζεις επί της ουσίας να δημιουργήσεις σχέσεις τέτοιες όπως σήμερα εξελίσσονται, δεν υπάρχει κάτι τέτοιο στον ορίζοντα. Ούτε θεωρώ ότι μπορεί κάποιος να το προχωρήσει. Εκτός αν ο συνομιλητής του δυνητικός, ο σταθερός, που είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες ως εξελίσσεται σήμερα με άλλα χαρακτηριστικά, σου υποδείξει ότι ακόμα να υποβάλεις αίτηση για να την αρνηθεί η Τουρκία. Δηλαδή θα είναι στο πλαίσιο μιας συνεννόησης. Άρα έχουμε ένα συγκεκριμένο δεδομένο.

Θα μου επιτρέψετε όμως και θα ήταν παράλειψη μου σοβαρή, εάν δεν εντάσσω ότι λέω κάτι, το οποίο είναι η βασική μας εθνική εκκρεμότητα, διότι η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση συνεπεία του αγώνα που κάνατε δεν το ήξερα και νιώθω πολύ ωραία που συνυπάρχουμε εδώ τότε με τον αείμνηστο Γιάννο Κρανιδιώτη. Οι σχέσεις της Κύπρου στην Ανατολική Μεσόγειο.

Οι διμερείς τριμερείς και τριμερείς συνεργασίες που διαμορφώνονται, όλες οι δράσεις εξωστρέφειας, αναβάθμισης του κύρους της εικόνας της Κυπριακής Δημοκρατίας, νομίζω ότι είναι ένα στόχο. Επί του παρόντος βασικό έχουν και τον αντιλαμβάνεστε. Πέραν από τη διασφάλιση του κύρους της Κυπριακής Δημοκρατίας αυτής καθαυτής, η οποία αποτελεί την ασπίδα και το δόρυ μας στον αγώνα για απελευθέρωση και επανένωση, να καταλήξουμε σε ένα τραπέζι συνομιλιών που να υπάρχουν οι προϋποθέσεις για την σωστή, δίκαιη, βιώσιμη, λειτουργική λύση του Κυπριακού.

Πολύ συνειδητά κάμνω αναφορά στις τρεις έννοιες δίκαιη, βιώσιμη, λειτουργική. Επειδή θέλω κάτι να σημειώσω επί τούτου. Ήμουν πρέσβης στην Αθήνα εννέα χρόνια τώρα. Δεν έχω τα προνόμια του πρέσβη. Ήμουν εκ προσωπικοτήτων, άρα δεν είμαι στο διπλωματικό σώμα και έτσι χωρίς αυτό το καπέλο είμαι και πιο ελεύθερος να λέω την άποψή μου. Όχι ότι δεν την έλεγα πριν, αλλά τώρα δεν έχω την υποχρέωση να είμαι και καθόλου διακριτικός ενίοτε.

Η αλήθεια είναι ότι πίσω από αυτές τις λέξεις πολλές φορές όλα αυτά τα χρόνια και η Μαρία (Γιαννακάκη) δεν θα διαφωνήσει μαζί μου. Κάποιοι κρύβουμε τις αδυναμίες μας, κάποιοι κρύβουμε την τάση μας να είμαστε πιο διαλλακτικοί, κάποιοι κρύβουμε την τάση μας να είμαστε πιο αδιάλλακτοι. Αλλά πίσω από αυτές τις τρεις έννοιες ο καθένας κρύβει ή που κρύβεται πίσω από την καθεμία κάθε τι που σκέφτεται. Και αυτό είναι ίσως ένα από τα σημαντικά μας προβλήματα που αφορούν το Κυπριακό και που δεν μας επιτρέπει να δούμε την πραγματική καθαρή εικόνα. Και εδώ εντάσσεται και το κομμάτι της αναφοράς για συναίσθημα από τους προλαλήσαντες. Γιατί εγώ υιοθετώ την άποψη ότι όντως το Κυπριακό δεν μπορεί να το βλέπεις με συναίσθημα. Και επειδή δεν το βλέπω με συναίσθημα, προσέξτε τώρα. Επειδή δεν το βλέπω με συναίσθημα, μπορώ να δω καθαρά την

αξιοπιστία του συνομιλητή μας. Αυτό είναι το θέμα. Δηλαδή εγώ, εγώ επειδή ανήκω σε μια σχολή, αν χωρίζουμε σε σχολές τις.

Μια σχολή που έχω μια έντονη άποψη και προφανώς είμαι πολύ δύσπιστος με την Τουρκία για λόγους λογικούς, όμως όχι για λόγους συναισθηματικούς. Και δεν έχει να κάνει με τον πόλεμο του 74 δεν έχει να κάνει με τις συνέπειες του πολέμου. Όχι. Έχει να κάνει με τη διαχρονική στάση θέση της Τουρκίας στο πλαίσιο των όποιων συμφωνιών. Υπέγραψε στην τάση της να δυναμιτίζει το κλίμα μετά από κάθε συμφωνία που συνομολογεί και σε κάθε περίπτωση. Μου θυμίζει, επειδή εγώ είμαι νομικός, η βάση της μόρφωσής μου. Μου θυμίζει κάποιον ο οποίος υπογράφει ένα συμβόλαιο και την ώρα που το υπογράφει δεν διαβάσει τις πρόνοιες για να τις υλοποιήσει, αλλά τις διαβάσει για να ξέρει πως μπορεί να τις παραβιάσει.

Ως εκ τούτου, έχουμε λοιπόν κάποια δεδομένα τα οποία θα πρέπει να τα έχουμε να τα λαμβάνουμε υπόψιν μας όταν συνομιλούμε και σκεφτόμαστε τι είναι η Κύπρος, την Ευρωπαϊκή Ένωση, ποιος είναι ο ρόλος της και προς την Ευρωπαϊκή Ένωση. Διότι αυτός ο ρόλος συνδέεται με την πορεία της Τουρκίας ή τη σχέση την όποια σχέση της Τουρκίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ας μην ξεχνάμε ότι για πάρα πολλά χρόνια η Κύπρος μάλλον αποτελούσε το άλλοθι για πολλούς εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτά που δεν ήθελαν να πουν οι άλλοι τα λέγαμε εμείς. Άρα, αφού τα είπαν, αυτοί είναι και μικροί. Τους θυμώνουμε κιόλας, τους βάζουμε στη γωνία. Όλα πολύ ωραία. Αλλάζουν όμως τα πράγματα σήμερα και οι συνέπειες από μια κακή εξέλιξη στο Κυπριακό.

Και εδώ θα καταλήξω διότι αυτό δεν αναφέρθηκε. Οι αναφορές ήταν πιο τεχνικές και γι αυτό θα μου επιτραπεί να το κάνω. Οι συνέπειες από μια άσχημη εξέλιξη στην Κύπρο, άλλη από αυτή που έχουμε τώρα, είναι ότι τώρα έχουμε μια άσχημη εξέλιξη. Είναι πολύ κρίσιμο λοιπόν να αντιληφθούμε αν ένα λάθος το διορθώνεις με χειρότερο λάθος. Αυτό πρέπει να προσέξουμε που είμαστε. Προφανώς θέλουμε να διαμορφωθούν συνθήκες συνομιλιών. Προφανώς πρέπει να αξιοποιήσουμε τον ευρωπαϊκό παράγοντα και τον αξιοποιούμε. Προφανώς ήταν μεγάλη εξέλιξη. Όχι όμως κάτω από συνθήκες ραγιαδισμού. Λίγο να είμαστε μικροί, είμαστε πολύ μικροί σε σχέση με άλλους. Είναι άλλοι πολύ ισχυροί, αλλά εντάξει να κοιτάξουμε και λίγο το ανάστημά μας. Μικρό, μεγάλο ή το ανάστημά σου έχει να κάνει και με το ρόλο που μπορεί να διαδραματίζει.

Μπορεί να μην έχουμε στο πλαίσιο της θεωρίας της ισχύος, κύριε καθηγητά, το έδαφος, τις πηγές, τον πληθυσμό και την στρατιωτική ισχύ. Έχουμε όμως κάποια χαρακτηριστικά Ελλάδα; Έτσι μπράβο! Το έχει η Ελλάδα. Εδώ θα καταλήξει. Το γράφω εδώ. Ελλάδα και Κύπρος γράφουν. Το έχει η Ελλάδα και η Κύπρος έχει τη γεωγραφική θέση. Και αν αξιολογήσουμε φίλοι και φίλες ότι η Ελλάδα και η Κύπρος θα μπορούσαν να θεωρηθούν ένα δόρυ, προσέξτε το ένα δόρυ του οποίου η Κύπρος είναι η ακίδα. Όχι με επιθετική διάθεση, κάθε άλλο παρά επιθετική. Κάθε άλλο. Με επιθετική απλά. Ενδεικτικά δίνω την η αξία του καθενός και η Ελλάδα είναι το κοντάρι. Προφανώς η ακίδα χωρίς το κοντάρι δεν μπορεί, αλλά και το κοντάρι με την ακίδα είναι πολύ πιο ισχυρό και ισχυρό για να κάνει τι

είναι ισχυρό; Όχι για να κάνει πόλεμο πιο ισχυρό, όχι για να διαμορφώσει συνθήκες επιθετικές ή τέτοιες τάσεις στην περιοχή; Κάθε άλλο.

Κάθε άλλο. Αλλά είναι η αξία που προσδίδει και το συγκριτικό πλεονέκτημα που προσδίδεται σε ένα δίπολο το οποίο τι κάνει; Υπηρετεί τις ίδιες αρχές και αξίες, όχι επειδή κάνει την ανάγκη φιλοτιμία, αλλά διότι τις υπηρετεί ως θέση αρχής. Τι έχει λοιπόν ο κόσμος έξω και τι πρέπει να κάνουμε; Αγαπητή Μαρία, εμείς με τους μεν την Ευρώπη, με τις Ηνωμένες Πολιτείες, με τους τρίτους τους οποίους συνομιλούμε, πρέπει να έχουν ενώπιον τους ένα εξόφθαλμο δίλημμα.

Έχουν από τη μια πλευρά έναν συνομιλητή, ο οποίος έχει όλα τα στοιχεία της ισχύος, τα έχει όλα και είναι η Τουρκία ο οποίος όμως τι δεν έχει; Δεν έχει την σταθερότητα και την αξιοπιστία, Δεν είναι αξιόπιστος; Και από την άλλη πλευρά έχεις ένα δίπολο δύο κρατών, τα οποία υπηρετούν τις ίδιες αρχές και αξίες. Υπηρετούν τις αρχές της αλληλεγγύης, της δημοκρατίας, της ελευθερίας, της συνεργασίας στην περιοχή και μπορείς πάνω τους να χτίσεις, να οικοδομήσεις ισχυρές συνεργατικές δυνάμεις στην περιοχή. Εγώ λοιπόν αυτό βλέπω ότι προκύπτει, ειδικά μετά από τους δύο πολέμους. Γίναμε προπομποί σε αυτούς τους πολέμους, κύριε καθηγητά. Διαδραματίζει ένα ρόλο προπομπό. Θεωρώ ότι ορθά το πράξαμε, αλλά η Ελλάδα και η Κύπρος, αν αξιολογήσουμε τα μεγέθη με τον ίδιο τρόπο, το κάναμε.

Θέλω να πω. Τα μεγέθη έχουν τη δική τους σημασία. Μπροστά στον πόλεμο της Ουκρανίας. Ο μέσος όρος όμως σε μια πορεία επισήμων και μπροστά βλέπεις τον προπομπό. Ήμασταν προπομποί και ήμασταν προπομποί, ενώ προσέξτε τώρα κι αυτό.

Εμείς ως Κύπρος δεν είμαι βέβαιος ότι το προτάξαμε τότε όσο θα έπρεπε. Αυτό μπορεί να ήταν παράλειψη μας. Σκεφτείτε ότι η Κυπριακή Δημοκρατία με το ρωσικό στοιχείο δεν έχει ιστορικές σχέσεις μόνο. Έχει σχέσεις οι οποίες αγγίζουν και άπτονται όλων των πτυχών και εκφάνσεων της ύπαρξής μας. Προσέξτε πάρα ταύτα λοιπόν, αυτό είναι το βασικό επιχείρημα. Παρά ταύτα πήρε θέση αρχής από την πρώτη μέρα, χωρίς να συνυπολογίσει το κόστος και τις συνέπειες. Αυτό λοιπόν οι συνομιλητές μας, είτε το είδαν είτε τους το είπαμε, πάντως φαίνεται ότι το αντιλαμβάνονται.

Συν το ότι μεριμνάει η Τουρκία πολύ συστηματικά να επικαιροποιεί το ρόλο του. Μιας χώρας η οποία έχει στρατηγική ή να μην έχει στρατηγική. Αυτό είναι. Αυτή είναι η στρατηγική της. Δηλαδή έχει στρατηγική η οποία θεωρεί ότι έχοντας αυτή τη θέση, τη γεωγραφική, αυτή τη μεγάλη αγορά, η οποία είναι αναγκαία. Αυτό το ρόλο που διαδραματίζει μέσα με τις πολλές εθνότητες εντός της χώρας της, οι οποίες ενίοτε είναι πρόβλημα, αλλά ενίοτε λειτουργούν διαπραγματευτικά γι αυτήν, για το εσωτερικό πελατολόγιο, να θεωρεί ότι μπορεί την ίδια ώρα να στέλνει όπλα στην Ουκρανία για να βοηθάει και την ίδια ώρα να κάνει συμφωνίες με την Τουρκία, με τη Ρωσία δηλαδή.

Είναι συγκλονιστικό αυτό. Συγκλονιστικό. Μαζεύοντας λοιπόν την αναφορά μου για να κλείσω πιο ουσιαστικά για το Κυπριακό, συμπληρώνονται φέτος πενήντα χρόνια. Είναι πάρα πολλά τα 50 χρόνια και θα συμφωνήσω ότι τα χρόνια δομούν και δημιουργούν συνθήκες που είναι δύσκολες να

ανατραπούν. Όμως και αυτό είναι το όμως μου, το οποίο το πιστεύω πάρα πολύ, όμως δεν σημαίνει ότι επειδή τα χρόνια παγιώνουν δεδομένα και δυσκολεύουν τις συνθήκες, ότι πρέπει αυτό το επιχείρημα να μας οδηγήσει να νομιμοποιήσουμε ένα αποτέλεσμα το οποίο αυτό πρέπει να καταλαβαίνουμε όλοι ότι δεν θα έχει επιστροφή, γιατί σημαίνει δεν θα έχει επιστροφή. Αυτό αφορά εμάς τους Ελλαδίτες.

Τώρα πάλι μιλάω ως Ελλαδίτης, τώρα αφορά εμάς τους Ελλαδίτες. Προσέξτε κάτι ο Κυπριακός Ελληνισμός είναι γύρω στα 700 800 χιλιάδες πλάσματα κάτω στο νησί. Τόσοι είναι τόσο. Είμαστε περίπου 700 800 χιλιάδες άνθρωποι. Επομένως, μια κακή εξέλιξη στο Κυπριακό, δηλαδή μια συμφωνία η οποία για κάποιους λόγους, γιατί όταν λέμε είναι βιώσιμη, λειτουργική και δίκαιη, είναι όπως μια ανθρώπινη σχέση, μια εργασιακή σχέση, μια σύμβαση η οποία καταρρέει στην εξέλιξη του χρόνου, θα καταρρεύσει γιατί θα καταρρεύσει, Θα καταρρεύσει. Γιατί; Διότι η μεν πλευρά μας πάντα θα έχει το θετικό πρόσημο και την καλή διάθεση, αλλά η άλλη πλευρά.

Δεν νομίζω να υπάρχει κάποιος εδώ στην παρέα μας που να ισχυριστεί ότι η άλλη πλευρά έχει ποτέ καλή διάθεση και καλή πρόθεση. Ως εκ τούτου θα πρέπει να είναι μόνο με γραμματική ερμηνεία κύριε καθηγητά, ή οποία συμφωνία μαζί τους ούτε διασταλτική ούτε συσταλτική είναι. Γραμματική ερμηνεία. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι αν και εφόσον έχουμε μια συμφωνία η οποία στην πορεία του χρόνου δεν υλοποιηθεί, θα έχουμε χάσει.

Η Κυπριακή Δημοκρατία είναι η ασπίδα και το δόρυ όχι μόνο της Κύπρου και τον κυπριακό Ελληνισμό. Είναι η ασπίδα και το δόρυ και της σχέσης του κεντρικού Ελληνισμού με τον Κυπριακό Ελληνισμό και της παρουσίας της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με ότι αυτό σημαίνει και περιλαμβάνει. Προσέξτε, είναι πάρα πολύ κρίσιμο. Γι αυτό όταν ακούω με απόλυτο σεβασμό, το ακούω και το λέω και θα ήθελα και αυτοί να μας ακούνε εμάς με τον ίδιο σεβασμό. Όμως όταν ακούω έγκριτους ανθρώπους στον δημόσιο τους λόγο να προτρέπουν σε ωριμότητα, σωφροσύνη, διεκδικητικό ρεαλισμό.

Τα ακούω αυτά. Ξέρετε τι μου θυμίζουν; Αυτά μου θυμίζουν λίγο εμένα όταν ζήτηγα από μια συμμαθήτριά μου στο δημοτικό να πιούμε καφέ και μου έλεγε θέλω να μείνουμε φίλοι. Αυτό μου θυμίζει. Ε; Είναι καλά αυτά; Εσείς για καφέ δεν θέλατε; Κι εγώ δεν ήθελα καφέ. Αλλά είχατε κάτι το τούρκικο μέσα σας. Ε, μα αυτό είναι τα κατάλοιπα. Προσέξτε λοιπόν. Άρα θέλει πολύ προσοχή όταν μιλάμε για λύση του Κυπριακού, για την ανάγκη της λύσης. Προφανώς ανάγκη λύσης. Ποιος είναι υπό κατοχή; Ποιος ποιου; Δηλαδή Εμείς; Η πατρίδα; Σε ποια πατρίδα; Υπάρχουν 40.000 τουρκικά στρατεύματα, το πιο στατιστικά στρατιωτικοποιημένο μέρος της γης. Απίστευτο πράγμα όμως. Όμως για όλους αυτούς τους λόγους πρέπει. Για όλους αυτούς τους λόγους και ακόμα χίλιους, θα πρέπει να είμαστε όχι επιφυλακτικοί, ούτε συναισθηματικοί. Να είμαστε αυστηροί και καθαροί με τον τρόπο σκέψης μας.

Γιατί; Διότι επαναλαμβάνω, λάθος, με λάθος χειρότερο δεν διορθώνεται. Εμείς έχουμε να δώσουμε την υπόσταση και την γέφυρα στον έξω κόσμο, στους Τουρκοκυπρίους. Εκείνοι έχουν να μας επιστρέψουν την πατρίδα μας και να αποχωρήσουν τα στρατεύματα και τα ατομικά και συλλογικά δικαιώματα και να αποχωρήσει ο στρατός, οι εγγυήσεις και όλα αυτά. Αυτά είναι τα δύο. Εμείς έχουμε την σφραγίδα και εκείνοι έχουν την ισχύ, η οποία πρέπει να αντιληφθούν ότι προσέξτε, εκείνοι δεν θα χάσουν την ισχύ. Θα έχουμε απλά μια συμφωνία. Εμείς όμως τη σφραγίδα θα την έχουμε δώσει. Αλλά θα πρέπει η συμφωνία να είναι τόσο καθαρή, τόσο σαφής και διακριτή, Να μην επιδέχεται αμφισημίες για να μπορούμε να είμαστε ασφαλείς. Και ποιοι να είμαστε ασφαλείς;

Να είμαστε ασφαλείς. Οι Έλληνες να είμαστε ασφαλείς. Προσέξτε το αυτό, διότι δεν υπάρχει περίπτωση να εκτεθεί ξανά ο κυπριακός Ελληνισμός μονόπλευρα και η Ελλάδα να τον αφήσει ανοχύρωτο. Επειδή αυτή είναι η θέση μου και το πιστεύω απόλυτα αυτό, επειδή αυτή είναι η θέση μου.

Γι αυτό λοιπόν πρέπει να προσέχουμε και μπορεί καμιά φορά η καθημερινότητα να μας ρουφάει και τα προβλήματα και να νομίζουμε ότι ξεχνάμε τα εθνικά θέματα, αλλά επειδή ως έθνος λειτουργούμε αντανεκλαστικά όταν προκύπτουν αυτά τα ζητήματα, εκεί είμαστε όλοι, ο καθένας με τη δική του ένταση, αλλά εκεί είμαστε.

Γι αυτό λοιπόν, όλα τα δεδομένα, οι προϋποθέσεις, η συνεργασία Κύπρου Ελλάδας, Ελλάδας, Κύπρου με τον άξονα της περιοχής, με τις διμερείς, με τις τριμερείς, με την παρουσία μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με τη σχέση που διαμορφώνεται με τον δυτικό κόσμο, θα πρέπει όλα αυτά να οδηγούν σε μια σταθερότητα στις απόψεις μας, σε μια χωρίς δικολάβους σχέση πολιτικού προσανατολισμού, χωρίς όμως ακρότητες και συγκρούσεις με ιστορικές σχέσεις που είχαμε με τα άλλα στοιχεία και παράλληλα δέκα φορές προσεκτική με το κομμάτι που αφορά την επίλυση του Κυπριακού. Λάθος με λάθος δεν διορθώνεις.

Ευχαριστώ.

Γιαννακάκη: Ευχαριστώ πάρα πολύ. Απλά τροφή για σκέψη. Όχι να του απαντήσετε τώρα κύριε Κενεβέζο μετά.

Εγώ λοιπόν θα συμφωνήσω απολύτως μαζί σας ότι όταν μιλάμε για δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού, το τι φορτίο δίνει ο καθένας σε αυτή την σε αυτές τις λέξεις εξαρτάται από πάρα πολλά πράγματα και έχει να έχει και προσωπικά στοιχεία γιατί δεν είναι σε επίπεδο λεξικού γραφήματος. Θέλω όμως λίγο να σκεφτείτε να μην το απαντήσετε μετά.

Θέλω όλοι λίγο να σκεφτείτε ότι όταν μιλάμε ότι ο χρόνος δεν λειτουργεί προς όφελος της Κυπριακής Δημοκρατίας, δεν. Αυτή η κατάσταση θα μείνει στο διηνεκές. Δεν είναι ότι είναι σήμερα έτσι; Εντάξει, καλά είναι. Δεν είναι ότι είναι καλά και πράγμα που σημαίνει ότι ο κίνδυνος ξαφνικά η Κύπρος, η

Κυπριακή Δημοκρατία, να αποκτήσει 187 χιλιόμετρα κοινά σύνορα με την Τουρκία δεν είναι ούτε επιστημονική φαντασία ούτε υπερβολή.

Σας ευχαριστώ όλους για τις τοποθετήσεις σας και θα είναι η ώρα να τεθούν οι ερωτήσεις έτσι ώστε να έχουμε τη δυνατότητα να απολαύσουμε περισσότερο τους ομιλητές μας.

Δεμάγκος: Κατ' αρχάς να δώσω συγχαρητήρια για αυτή την εξαιρετική εκδήλωση. Είμαι ο ταξίαρχος Μηχανικός Δημήτρης Δεμάγκος. Και θα ήθελα να τα θέσω τα θέματα ως μηχανικός. Δηλαδή ως θέματα τα οποία δεν επιδέχονται αμφισβήτηση.

Χωρίς φοβικότητα δεν δέχομαι ότι δεν έχει ΙΣΧΥ. Η Ελληνική και η Κυπριακή Δημοκρατία έχει τεράστια ισχύ. Διαφορετικά τα επιτεύγματα μιας κατεχόμενης Κύπρου. Να μπει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μιας κατεχόμενης Κύπρου, να φτιάξει τον άξονα Ισραήλ-Ελλάδας-Κύπρος μιας κατεχόμενης χώρας, να έχει τον πρόεδρό της να συνομιλεί με τον πλανητάρχη. Μόνο και μόνο αυτά τα τεράστια επιτεύγματα δείχνουν την ισχύ που έχει ο Ελληνισμός και με όρους ισχύος. Όταν έχουμε μια χώρα η οποία ξεκινάει από τη Θράκη και φτάνει μέχρι την Κύπρο, όταν εφαρμόσουμε το διεθνές δίκαιο το οποίο πρεσβεύουμε στις γραμμές μας και στα 12 ναυτικά μίλια. Άρα μιλάμε για μια τεράστια χώρα, Δεν θα μιλήσω για την Πολιτισμική Ισχύ της Ελλάδος.

Άρα λοιπόν τεράστια επιτεύγματα έχουν γίνει γιατί υπάρχει διαχρονικά μια σωστή πολιτική και από την Ελλάδα και από την Κύπρο και έτσι θα συνεχίσουμε. Χωρίς φοβικά σύνδρομα που δεν έχουμε, γιατί έχουμε τεράστια ισχύ και θα προχωρήσουμε στην επίλυση του Κυπριακού.

Ευχαριστώ.

Γιαννακάκη: Δεν είχατε ερώτηση. Τοποθέτηση ήταν. Να είστε καλά κύριε. Ευχαριστούμε.

Παπασωτηρίου: Παρακαλώ μια ερώτηση λοιπόν στο πάνελ είμαι ο Δημήτρης Παπασωτηρίου. 50 χρόνια δεν έχει αλλάξει τίποτα. Η Τουρκία είναι υπό ένταξη μέλος στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Η Κυπριακή Δημοκρατία είναι μέλος στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τι προσδοκούμε να αλλάξει στην πολιτική μας, στη μέχρι τώρα πολιτική μας; Μια και αυτό που κάνουμε.

Τόσα χρόνια δεν έχει φέρει αποτέλεσμα; Υπάρχει κάποια προοπτική αλλαγής; Και ένα δεύτερο ερώτημα που θέλω να θέσω. Οι τοπικές ενέργειες που έχουμε κάνει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο εναντίον της Τουρκίας για όσα. Θέματα έχει αυτή με εμάς, με τον Ελληνισμό και εν προκειμένω με την Κύπρο.

Έχουμε κάνει κάποιες νομικές ενέργειες στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο;

Γιαννακάκη: Όπως κατεξοχήν κατεξοχήν λέω, αλλά θα σας τα πει ο κύριος Κενεβέζος σε αυτό.

Παπασωτηρίου: Τι αποτέλεσμα είχαν οι νομικές ενέργειες.

Γιαννακάκη: Τις κάνετε τις ερωτήσεις σας ή σε όλο το πάνελ; Θα τις θα τις απαντήσετε μία ή όλες μαζί; Καταγράψτε τα καταγράψουμε. Αλλιώς παρακαλώ.

Τσιλιγιάννης, Πρόεδρος Σ/ΑΣΤΥΑ Ναι, ευχαριστούμε για αυτή την ωραία εκδήλωση.

Όλες οι τοποθετήσεις ήταν εξαιρετικές. Θα ήθελα.

Είμαι ο Σμήναρχος εν αποστρατεία Βασίλης Τσιλιγιάννης, Πρόεδρος του Συλλόγου Αποφοίτων ΣΤΥΑ. Υπάρχουν πολλά ερωτήματα που γεννώνται από αυτή τη συζήτηση.

Το ένα είναι κατά πόσον αυτή η στρατηγική συμμαχία με τις Ηνωμένες Πολιτείες της Κύπρου πιστεύουμε ότι θα διατηρηθεί αν υπάρξει αλλαγή στον τρόπο που δουλεύει. Το δεύτερο αφορά πόσο δεν ξέρω πόσο πίσω από κλειστές πόρτες, αλλά τουλάχιστον ανοικτά. Εγώ δεν έχω διαπιστώσει να χρησιμοποιούμε ως επιχείρημα την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, να τη χρησιμοποιώ ως επιχείρημα και να ζητούμε την ίδια αντιμετώπιση από τη διεθνή κοινότητα για την Τουρκία με κυρώσεις απαγόρευσης πώλησης οπλικών συστημάτων και άλλα παρόμοια θέματα. Το τρίτο αφορά εάν πραγματικά πιστεύουμε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει τη δυνατότητα, γιατί μέχρι τώρα βλέπουμε μόνο φραστικές παρεμβάσεις σε όλες τις διαμάχες που έχουμε και εμείς ως έθνος με την Τουρκία, αλλά και στο θέμα του Κυπριακού. Η Ευρωπαϊκή Ένωση μόνο φραστικές παρεμβάσεις κάνει και μάλλον καθυστερημένα. Πόσο πιστεύουμε ότι στο μέλλον αυτό θα αλλάξει και θα μπορέσει να αποκτήσει ισχύ η Ευρωπαϊκή Ένωση και στρατιωτική, ώστε πράγματι να απαιτήσει από την Τουρκία συμπεριφορά παίκτη του διεθνούς δικαίου;

Και το τελευταίο και ίσως σημαντικό, αφορά κατά πόσον το Ισραήλ, μέσα από τις σχέσεις που έχει με τις Ηνωμένες Πολιτείες, έχει αναλάβει και τον ρόλο του προστάτη της Κύπρου στο πλαίσιο της αντιπαλότητας που έχει αναπτύξει ιδιαίτερα με την Τουρκία.

Ευχαριστώ.

Κόκας: Γεια σας! Κατ αρχήν συγχαρητήρια για την πρωτοβουλία του Κέντρου Αριστείας. Σε μια εποχή που αποτελεσμάτων πολλές καταστάσεις περί το Κυπριακό, αν δεν βγαίνουν και προς τα πίσω, τότε αυτό το ζήτημα όπως. Έτσι δεν τα παρακολούθησα όλα γιατί ήμουν σε διπλανό τραπέζι, αλλά θα ήθελα ως δικηγόρος είμαι καταρχήν και εκφραστής του Ελληνικού Κινήματος Άμεσης Δημοκρατίας με διάφορες παρεμβάσεις εδώ στην Ελλάδα.

Στην κατεύθυνση αυτή να ρωτήσω κυρίως τον κύριο Πρόεδρο Υπουργό κατά πόσο το ελβετικό μοντέλο, το καποδιστριακό μοντέλο των πόλεων κρατών των καντονίων, θα μπορούσε να δώσει μια άλλη διάσταση από τον τρόπο που λένε και οι ξένοι. Γιατί πραγματικά εγώ από πενήντα χρόνια τώρα, από μαθητής, από το όχι διχοτόμηση, όχι ομοσπονδία μέχρι το διζωνική δικοινοτική και τα γνωστά. Δεν βλέπω κάποια φαντασία, κάποια δημιουργική πρόταση. Εγώ εκείνο που ξέρω γιατί έτυχε με αφορμή τα 200 χρόνια, τώρα που βιώσαμε και γιορτάσαμε για την Ελλάδα, μας έκαναν μια μελέτη σε θέματα εκείνης της εποχής, των τριών αυτών συνελεύσεων Τροιζήνας, Άργους κ.λπ., αλλά κυρίως στο πως ο Καποδίστριας κατάφερε σε έναν εμφύλιο πόλεμο, όταν επί δεκαετίες σκοτώνονταν Γερμανοί, Γάλλοι κ.λπ., να δώσει μια λύση σε έναν εμφύλιο ουσιαστικά ελβετικό, γιατί ήταν σε πόλεμο

οι Ελβετοί μετά τους Ναπολεόντειους πολέμους και με βάση και το τι έγινε στο συνέδριο της Βιέννης και στο Μέπτερνιχ, έδωσε αυτό το εκπληκτικό μοντέλο συνύπαρξης που η Ελβετία έφτασε από εκεί που ήταν σαν κι εμάς τσοπαναραίοι να είναι από ρολόγια και τράπεζες μέχρι στο Νταβός να λειτουργούν όλο το σύγχρονο παγκόσμιο σύστημα λοιπόν και εμείς.

Εγώ θα έλεγα για την Ελλάδα. Εμείς έχουμε κάνει σαν κίνημα άμεσης Δημοκρατίας ένα Σύνταγμα ντενεκέ φέρετρα που λέγαμε αστυνομικοί. Έτσι το λέμε ενωμένες οι ενωμένες ελληνικές νομαρχίες. Αλλά για την Κύπρο, ειδικά οι πόλεις της Κύπρου όπως είναι, θα μπορούσαν με τη μορφή πόλεων κρατών, όπως είναι η Λοζάνη με το καντόνι της Λοζάνης, η Γενεύη με το καντόνι της Γενεύης, να δώσουν μια άλλη διάσταση, υπερβατική όλου αυτού του τέλματος, ώστε οι ίδιες οι πόλεις με ένα μοντέλο που θα μπορούσε να ξεκινήσει πειραματικά ως εθιμικό συνταγματικό δίκαιο, να βρούμε μια άλλη διέξοδο, πιο δημιουργική με βάση την πραγματικότητα. Αυτό ήθελα να ρωτήσω.

Γριβάκος: Ονομάζομαι Γριβάκος Ευάγγελος, Αντιστράτηγος εα

Ακούγονται πάρα πολλά για την Ανάπτυξη, την εμφάνιση και την ανάπτυξη των BRICS στους οποίους μετέχουν όσο περνάει ο καιρός τόσο και περισσότερα κράτη. Ήθελα να ρωτήσω κατά πόσο αυτή η οργάνωση ή όπως αλλιώς θέλουμε να την λέμε, μπορεί να επηρεάσει διεθνώς και γεωπολιτικά και οικονομικά την κατάσταση και ειδικότερα την Ευρωπαϊκή Ένωση, το NATO και περισσότερο ειδικά τις σχέσεις της Ελλάδος με την Κύπρο. Ευχαριστώ πολύ. Ευχαριστούμε πολύ.

Γιαννακάκη: Λέω να κάνω και εγώ μια ερώτηση πέρα από αυτή που έκανα αποκλειστικά στον κύριο Κενεβέζο. Προηγουμένως έχω και μια άλλη ερώτηση και για όλους σας. Μιλάμε απόψε και το θέμα της σημερινής συνάντησης είναι στο γεωπολιτικό περιβάλλον που αναπτύσσεται, ποιες είναι οι προκλήσεις για την κυπριακή, για την Κυπριακή Δημοκρατία;

Και θέλω πραγματικά να σας ρωτήσω ότι μπορεί έτσι όπως αυτές μας παρουσιάστηκαν ακροθιγώς με περισσότερες λεπτομέρειες κτλ.

Μπορεί πραγματικά η Κυπριακή Δημοκρατία με το ζήτημα το οποίο αντιμετωπίζει να μπορέσει να επωφεληθεί αυτών των ευκαιριών και των προκλήσεων που υπάρχουν;

Μήπως η επίλυση του Κυπριακού αποτελεί προϋπόθεση για οτιδήποτε άλλο; Ευχαριστώ πολύ. Λοιπόν, θα πάμε ανάποδα. Πρώτα θα απαντήσει ο κύριος Κενεβέζος και μετά με τη σειρά οι άλλοι.

Κενεβέζος: Αντιλαμβάνομαι ότι η επίλυση του Κυπριακού τίθεται από τη Μαρία. Θα το πω. Θα το πω διαφορετικά. Είναι πολύ λογικό να έχουμε διαφορετικές φιλοσοφίες, προσεγγίσεις σε σειρά ζητημάτων.

Εγώ για παράδειγμα, είμαι εναντίον της ευθανασίας. Και μπορώ να επιχειρηματολογήσω. Αν λοιπόν παραλληλίσω την υπόθεση Κυπριακό με την υπογραφή μιας λύσης υπό τον φόβο αυτών που θα έρθουν, η όποια λύση, φέρ ειπείν, θα περιλαμβάνει παραμονή ενός μικρού αριθμού τουρκικών στρατευμάτων.

Το λέω μικρό επίτηδες και δεν λέω αριθμό. Γίνομαι σαφής. Παράδειγμα περιλαμβάνει εκ περιτροπής προεδρία η περιτροπής προεδρία. Περιλαμβάνει. Περιλαμβάνει δικαίωμα αρνησικυρίας για τους Τούρκους υπουργούς, παρά το ότι θα είναι λιγότεροι.

Περιλαμβάνει μηχανισμό επίλυσης διαφορών στον οποίο θα είμαστε με ίση συμμετοχή και ένας ξένος δικαστής θα αποφασίζει. Προσέξτε. Ως εκ τούτου, εγώ προσωπικά, ακόμα και υπό τον φόβο αυτών που θα προκύψουν από τον χρόνο, ή προτιμώ να αντιμετωπίσω τις συνέπειες του χρόνου παρά να αποδεχθώ από σήμερα το τέλος του χρόνου; Είναι απλό. Γιατί το λέω αυτό; Εγώ πρώτα απ' όλα δεν υιοθετώ την άποψη ότι κάθε επόμενος χρόνος είναι πάντα χειρότερος.

Να σας ρωτήσω κάτι; Το 2004 είμαστε μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό δεν είναι θετική εξέλιξη. Το 2005. Το 2010 οι σχέσεις μας με τον δυτικό κόσμο ήταν οι ίδιες; Όχι. Άρα αλλάζουν και προς το θετικό τα πράγματα.

Όταν το επιδιώκεις και με μεθοδολογία και στρατηγική στηρίζεις την πολιτική σου. Άρα αυτό το επιχείρημα ότι κάθε πέρσι και χειρότερα και καλύτερα. Για μένα δεν είναι επιχείρημα. Δεύτερον και πιο σημαντικό, αν αξιοποιήσουμε ουσιαστικά τον άξονα Ελλάδα-Κύπρος ουσιαστικά και όχι επιθετικά. Και αυτό αφορά και την ερώτησή σας σε σχέση με τις λεγόμενες διεκδικήσεις της Τουρκίας και στο κομμάτι γαλάζια πατρίδα θεωρείτε εσείς.

Είμαι στην Αθήνα, εδώ και δέκα χρόνια. Θεωρείτε ότι με τον ίδιο τρόπο αντιμετωπίζουν όλοι στο δημόσιο λόγο τους τις διεκδικήσεις της Τουρκίας; Είναι κάτι σαν το Κυπριακό και εκεί ο ένας λέει δεν πειράζει κανέναν. Ο άλλος λέει δεν πειράζει να είναι 8 μίλια. Ο άλλος λέει έχουν κι εκείνοι αγγίζουν κι εκείνοι το νερό του Αιγαίου δεν το λένε. Τι το λέω εγώ τώρα; Άρα, όπως και το Κυπριακό, έτσι και τα υπόλοιπα ζητήματα που μπορούν να εμπίπτουν στις λεγόμενες εθνικές εκκρεμότητες, υπάρχουν διαφορετικές φιλοσοφίες και προσεγγίσεις.

Εγώ λοιπόν δεν υιοθετώ τη φιλοσοφία ότι επειδή είμαστε μικροί και δεν το υιοθετώ, δεν θεωρώ ότι είμαστε μικροί. Όμως το μικρός ήταν μεγάλος. Έχει να κάνει με τα χαρακτηριστικά που έχεις. Αλλά θα σας το πω κι αλλιώς. Και μικροί να είμαστε, δεν σημαίνει ότι επειδή είμαστε μικροί, ότι πρέπει να αποδεχτούμε τις βουλές του μεγάλου.

Όταν είσαι μικρός τι κάνεις; Θα σας πω τι κάνεις. Κάνεις αυτό που προσπαθούμε να κάνουμε με επιτυχία. Κάνεις δυνατούς φίλους. Θα σου κάνουν μπούλινγκ στο σχολείο. Κάνεις φίλους πιο δυνατούς για να δείρουν αυτούς που σε ενοχλούν ή επιστρατεύεις τον δάσκαλο ή τον γονιό σου. Εμείς εδώ έχουμε προφανώς μια φιλοσοφία πάρα πολύ την έχουμε ότι επειδή έχουμε χαρακτηριστικά αδυναμίας, ενίοτε θα πρέπει να αποδεχτούμε ότι δεν υπάρχει λόγος να αναπτύξουμε ή να οριοθετήσουμε με την Κύπρο, για παράδειγμα, την αποκλειστική ζώνη. Δεν υπάρχει λόγος να έχουμε πολύ ένταση έναντι της συμφωνίας του τουρκοκυπριακού μνημονίου.

Υπάρχουν αυτές οι απόψεις, είναι δικές μου. Είναι κάθε μέρα στη δημόσια σφαίρα και σε σχέση και με το Κυπριακό, υπάρχει αυτή η προσέγγιση ότι ο χρόνος έχει δυσκολέψει τα πράγματα, ότι θα πρέπει να είμαστε έτοιμοι να κάνουμε μεγάλες αβαρίες.

Μεγάλες αβαρίες ίσον μη βιώσιμη, μη λειτουργική λύση, μη δίκαιη. Να τα λέμε αυτά. Όχι να λέμε θα κάνουμε αβαρίες για το καλό του Ελληνισμού, αλλά να μη λέμε σε τι συνίστανται αυτές οι αβαρίες. Και εγώ προσωπικά ναι, θεωρώ ότι τα πράγματα είναι δύσκολα και είναι πολύ δύσκολα, γιατί είναι δύσκολα. Γιατί; Διότι ο απέναντί μας είναι η Τουρκία, η οποία αντί να λύνει προβλήματα, διαιωνίζει και διογκώνει προβλήματα.

Αν δούμε το χρόνο, να γιατί. Ήταν πολλές οι ερωτήσεις, όμως δεν θέλω να αφήσω κάτι πίσω. Είναι ντροπή δεν θέλω μια απάντηση σε όλους. Ναι, ωραία. Πενήντα χρόνια λοιπόν. Είναι πολλά.

Προκλήσεις στην περιοχή είναι πάρα πολλές για να απαντήσω για τους βουλευτές μας. Οι προκλήσεις είναι πολλές και εμείς είμαστε μέρος του γίνεσθαι και αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό και θα πρέπει με τρόπο έτσι ξεκάθαρο οι δύο ηγεσίες να δουν την επόμενη μέρα με στρατηγικό προσανατολισμό. Και θεωρώ ότι αυτό προκύπτει. Ειδικότερα σε σχέση με τις σχέσεις μας με τον δυτικό κόσμο, αλλά θα πρέπει σε όλο αυτό το στρατηγικό πλαίσιο να εντάσσουμε πιο ουσιαστικά το κομμάτι το εξοπλιστικό και την συνεργασία Κύπρου και Ελλάδας.

Παράλληλα, θα πρέπει να έχουμε συνέχεια στην προμετωπίδα των σκέψεων μας τη λύση του Κυπριακού και κλείνω με αυτό να ξεκινήσω και είμαι σίγουρος ότι δεν το καταλάβατε. Να ξεκινήσω συνομιλίες χθες, όπως λένε όλοι και τους ακούω, αλλά το κρίσιμο δεν είναι να ξεκινήσουν οι συνομιλίες. Το κρίσιμο δεν είναι το τραπέζι των συνομιλιών. Το κρίσιμο, κύριε καθηγητά είναι τι θα περιλαμβάνει το τραπέζι των συνομιλιών και αυτή τη στιγμή τι έχει στο τραπέζι των συνομιλιών. Εκεί είναι η Τουρκία, η οποία ομιλεί για δύο κράτη. Εγώ ισχυρίζομαι ότι δεν επιθυμεί, δεν επιδιώκει δύο κράτη. Πρέπει να σας το πω αυτό είναι η άποψή μου.

Η Τουρκία δεν θέλει δύο κράτη, γιατί δύο κράτη έχουν και τα αρνητικά για την Τουρκία. Η Τουρκία λέει δύο κράτη επειδή κατ ουσίαν θέλει να διεκδικήσει στο τραπέζι να μας φέρει ακόμα πιο κοντά σε δυσκολίες που θα προκύψουν στη λύση. Άρα πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί.

Αυτή τη στιγμή έχουμε το πλαίσιο Γκουτιέρες, στο οποίο στέκεται ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, το οποίο είχε και αυτό πολλές αδυναμίες, αλλά έχουμε ένα δεδομένο αυτό και έχουμε ένα δεδομένο τη θέση της Τουρκίας για δυο κράτη. Αν πάμε λοιπόν σε ένα τραπέζι συνομιλιών. Θέλω να μου πείτε πού θα καταλήξει αυτό το τραπέζι συνομιλιών;

Και δεν αποκλείεται να πάει και δεν μπορεί να πάει. Άρα το δικό σας είναι το άρα όχι δικό μου, αυτό είναι το σχόλιο, αλλά πρέπει να μετράμε πώς σκεφτόμαστε τα πράγματα.

Λύση του Κυπριακού δεν είναι μια συμφωνία αγοραπωλησίας ενός διαμερίσματος. Είναι η ιστορική εξέλιξη ενός εκατομμυρίου Ελλήνων. Και είναι η ιστορική εξέλιξη της σχέσης της γεωγραφικής, της ιστορικής και ότι περιλαμβάνει Κύπρου και κυπριακού Ελληνισμού με τον κεντρικό Ελληνισμό.

Είναι πάρα πολύ κρίσιμο αυτό και πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί.

Γιαννακάκη: Ευχαριστούμε πολύ κύριε.

Κόκας Αν έχετε κάτι να μας πείτε. Αυτό με τα καντόνια.

Κενεβέζος: Επειδή ο Καποδίστριας ήταν και Κύπριος από τη μητέρα του, από την Κύπρο. Ναι. Κλείνω με αυτό. Θέλω να σας πω πραγματικά το πολιτικό νομικό μάρφωμα της λύσης του Κυπριακού μπορεί τελικά στο τέλος της ημέρας να μην είναι το πιο κρίσιμο. Το σημαντικό είναι τι θα περιλαμβάνει αυτό. Μια ομοσπονδία η οποία θα περιλαμβάνει τα στοιχεία της, του σεβασμού των ατομικών και συλλογικών δικαιωμάτων και όλες τις βασικές ελευθερίες. Προφανώς θα μπορούσε να γίνει αποδεκτή.

Δεν είναι. Δεν είναι αυτό. Δεν είναι αυτό το πρόβλημά μας. Το πρόβλημά μας δεν είναι αν θα έχουμε μια διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία. Ή θα έχουμε μια ομοσπονδία τύπου Αμερικής ή Ελβετίας. Δεν είναι αυτό το κρίσιμο πρόβλημα και αυτό δεν το εξηγήσαμε ποτέ. Μπήκαμε στις ορολογίες και τελικά ξεχάσαμε την ουσία, το περιεχόμενο που θα ενταχθεί στις ορολογίες. Ευχάριστο. Το θέμα μας είναι. Έχουμε δόγμα απελευθέρωσης. Έτσι πρέπει να σκεφτόμαστε. Η απελευθέρωση δεν σημαίνει πόλεμο, αλλά σημαίνει όλες τις διαδικασίες και στόχευση. Έχουμε τέτοιο, κύριε Πρέσβη; Κατηγορηθείς ως εθνικιστής; Πρόσεχε. Όχι. Έχουμε τέτοιο. Έχουμε δόγμα απελευθέρωσης σαν νοοτροπία.

Ντάλης: Ευχαριστώ κυρία Γιαννακάκη. Θα ξεκινήσω από την τελευταία, τη δική σας, την οποία τη συνδέσω με την πρώτη. Γεωπολιτικό Περιβάλλον, Κυπριακή Δημοκρατία, Προκλήσεις, προοπτικές, ευκαιρίες. Το είπα εγώ και το. Η πρώτη ερώτηση αφορούσε τη στρατηγική συνεργασία με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Και τα δύο αυτά συνδέονται. Προφανώς αυτοί οι δύο πόλεμοι είναι προκλήσεις, προοπτικές, αλλά είναι και ευκαιρίες. Ένα παράδειγμα η αντίδραση της Ελλάδας στον πόλεμο στην εισβολή της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία ήταν άμεση, εξαιρετική και έμοιαζε και προετοιμασμένη. Πάνω σε αυτό δεν θα πω τίποτα. Ήρθε να κουμπώσει πάνω στις μεγάλες αλλαγές που είχαν δρομολογηθεί στην Αλεξανδρούπολη. Προφανώς εκεί ο πρέσβης Pyatt έκανε σπουδαία δουλειά και με το που συνέβη η ρωσική εισβολή κούμπωσε η αυτή. Αυτή η μεγάλη αλλαγή στο ενεργειακό, όπου σήμερα εκεί τα πράγματα, οι αλλαγές που έχουν συμβεί είναι κοσμογονικές. Δηλαδή όποιος έχει εικόνα από Αλεξανδρούπολη και τι ρόλο παίζει όχι μόνο στο ενεργειακό η Αλεξανδρούπολη, αλλά και στο στρατηγικό για την περιοχή, για τις μεγάλες ασκήσεις που διεξάγονται, όπως αυτή που διεξήχθη στο Πετροχώρι της Ξάνθης, όπου πριν από ένα χρόνο 1.5 Έγινε μια τεράστια άσκηση με μεγάλη συμμετοχή των Γάλλων, η οποία άσκηση ουσιαστικά σήμερα λειτουργεί ως μοντέλο για το πως θα μεταφερθούν στρατεύματα από την Αλεξανδρούπολη προς το μέτωπο της Ουκρανίας.

Δείχνει ότι οι πόλεμοι αυτοί έχουν μεγάλες ευκαιρίες. Κύπρος. Μεσανατολικό. Δεύτερος πόλεμος που ξεκινάει όχι με την ευθύνη του Ισραήλ, σας παρακαλώ. Αυτό μην το ξεχνάμε. Ο πόλεμος στην Μέση Ανατολή ξεκίνησε από την Χαμάς και την εισβολή της Χαμάς στο Ισραήλ. Όπως ξεκίνησε και ο

πόλεμος στην Ουκρανία με την ρωσική εισβολή στην Ουκρανία. Τώρα εδώ κουμπώνει το δεύτερο ερώτημα Αν η ρωσική εισβολή χρησιμοποιείται ως επιχείρημα για την τουρκική εισβολή στην Κύπρο, Χρησιμοποιείται από αυτούς που ξέρουν και καταλαβαίνουν τι σημαίνει γεωπολιτική και γεωστρατηγική και πώς να επιχειρηματολογούν. Όσο για αυτούς οι οποίοι όντας Έλληνες, οι Κύπριοι πολίτες υποστήριξαν την ρωσική εισβολή στην Ουκρανία ή έκαναν τον Κινέζο, πρέπει να ντρέπονται γνωρίζοντας τι σημαίνει ρωσική εισβολή και πώς αυτό δίνει επιχειρήματα στην Τουρκία. Εγώ αυτό έχω να πω. Πρέπει να ντρέπονται όσοι στην Ελλάδα υποστήριξαν ή έκαναν πως δεν καταλάβαιναν για αυτό που συνέβη στην Ουκρανία, δηλαδή στην Ευρώπη. Το τρίτο έχει να κάνει με την Ευρώπη και τον ρόλο της. Το ναι παρακαλώ. Πάνω σε αυτό.

Το 2022 ξεμπλόκαρε το εμπάργκο και από εκεί ξεκίνησε η μεγάλη αλλαγή στη στρατηγική συνεργασία Ηνωμένων Πολιτειών και Κυπριακής Δημοκρατίας. Μην είμαστε μαξιμαλιστές. Πρέπει να γίνουν συγκεκριμένα βήματα και εγώ νομίζω ότι γίνονται όπως έγιναν από την ελληνική πλευρά. Στην Αλεξανδρούπολη γίνεται αυτή τη στιγμή μια στρατηγική συνεργασία. Νομίζω πολύ καλά μεθοδευμένη. Ένα θα σας πω πως με το που ολοκληρώθηκε ο κύκλος των συνομιλιών στην Κύπρο για τον στρατηγικό διάλογο για την στρατηγική συνεργασία σε θέματα ασφάλειας και ενέργειας, μία ή δύο μέρες μετά ήρθε η πρόσκληση και πήγε ο Πρόεδρος Χριστοδουλίδης και είδε τον Μπάιντεν.

Αυτά δεν είναι τυχαία, ούτε έχουν συμβολικό χαρακτήρα. Και ούτε βεβαίως ισχύει αυτό το επιχείρημα που άκουσα από πολλούς ότι πήγε για να επηρεάσει τον Ελληνισμό της Αμερικής και ότι αυτό θα λειτουργούσε υπέρ. Δεν. Δεν συμφωνώ καθόλου με αυτό το επιχείρημα. Πιστεύω ότι έχει δρομολογηθεί μια διαδικασία πάρα πολύ σημαντική σε αυτό το επίπεδο και μακάρι να μην έχει συγκυριακή εφαρμογή. Δηλαδή γιατί είμαστε σε μια πολύ κρίσιμη περίοδο να μην έχουμε την επόμενη εβδομάδα μια αλλαγή στις Ηνωμένες Πολιτείες, οι οποίες η οποία αλλαγή θα μπορεί να οδηγήσει σε ανατροπή τέτοιων δεδομένων. Αν και αν θέλετε μια εκτίμηση από τη δική μου πλευρά, αν εκλεγεί ο Τραμπ, θα τραυματιστούν όλες οι συμμαχίες και οι συνεργασίες που έχει αυτή τη στιγμή η Αμερική. Όλες θα τραυματιστούν. Αυτό ας το κρατήσουμε. Το πιστεύω. Ναι, το πιστεύω απόλυτα και πιστεύω πως θα είναι πιο σκληρός, πιο ειρωνικός και πιο εκδικητικός προς την Ευρώπη.

Κρητικός: Πρώτον, να πω ότι θα χρησιμοποιήσω μια παλιά σεξιστική ρήση, αλλά λεγόταν, έλεγαν οι Γάλλοι, ότι και η ομορφότερη γυναίκα του κόσμου δεν μπορεί να σου δώσει τίποτα περισσότερο από αυτό που έχει. Τι θέλω να πω με αυτό; Η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να δώσει αυτά που της δίνουμε να δώσει.

Τι είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση; Μια ένωση 27 κρατών. Ό, τι αρμοδιότητες της δίνουμε αυτές ασκεί. Δεν έχει παραπάνω να ασκήσει. Βεβαίως θέλει. Όσοι πιστεύουμε στην παραπέρα την ανάγκη παραπέρα ολοκλήρωσης και προώθησης, μιλάμε για την ανάγκη απόκτησης στρατηγικής αυτονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το λένε πεντακάθαρα και οι δύο αυτές εκθέσεις, στις οποίες αναφέρθηκα ότι χωρίς στρατηγική αυτονομία πόσο να παρέμβει η Ευρώπη; Θα της δώσουμε δυνάμεις για να μπορέσει να παρέμβει; Βεβαίως, οπωσδήποτε σέβομαι και επικροτώ, αν θέλετε και. Την αντίληψη ότι αυτή τη στιγμή έχουμε την επιλογή της Κύπρου, τη στρατηγική επιλογή για τη Συμμαχία, τη σύνδεσή

της με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Υπάρχει όμως πάντα και ενωμένη Ευρώπη. Ήταν μεγάλη κατάκτηση το ότι μπήκε,

Το είπε ο κ. Πρέσβης το 2004 και στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μάλιστα κάποιος τότε αντιπρόεδρος της Επιτροπής είπε σε φίλο τον ξέρετε και εσείς. Το είπε μετά με την ανάγκη να μείνουμε. Τότε ανώτερο στέλεχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Βρε Δημήτρη, πώς μας καταφέρατε. Περίπου πως μας κοροϊδέψατε και το δεχτήκαμε αυτό το πράγμα.

Αυτό ήταν το μέγεθος της επιτυχίας. Και έχει ονοματεπώνυμο αυτή η επιτυχία. Είναι Γιάννος Κρανιδιώτης. Υποκλίνομαι στη μνήμη του. Θόδωρος Πάγκαλος. Κώστας Σημίτης. Για να τα λέμε όλα λοιπόν τώρα σε ότι αφορά βεβαίως την. Το πόσο χρήσιμη Ευρωπαϊκή Ένωση θα απαντήσουμε ένα ερώτημα what if; Τι θα γινόταν αν η Κύπρος δεν είχε μπει το 2004 στην Ευρωπαϊκή Ένωση; Η απάντηση είναι προφανής. Ευχαριστώ πολύ.

Τσόγκας: Τοποθέτηση μου. Ναι, για τα καντόνια. Φοβάμαι μήπως, θέτοντας τέτοιο ζήτημα θα αλλάξουμε την ατζέντα. Η ατζέντα πρέπει να μείνει ως έχει. Αλλιώς θα πάμε σε διαπραγμάτευση που δεν θα μας βγει σε καλό.

Περί μικρό και μεγάλο. Εγώ θα έλεγα εάν είσαι σοβαρός και σθεναρός στην τοποθέτησή σου και σε αυτό που θα τοποθετηθείς. Το λίγο βλέπε Λουξεμβούργο για να είμαι συγκεκριμένος. Ισλανδία.

Όταν αυτές οι χώρες δεν είναι μεγάλες χώρες πολύ μικρές μιλάνε στο NATO.

Όλοι τις προσέχουν, δεν μιλάνε συνεχώς. Δύο θέματα θα θέσουν, αλλά όλοι τους προσέχουν. Εάν λοιπόν η μικρή χώρα, η οποία έχει συμφέρον να είναι μικρή, ας το θέσει έτσι. Προφανώς ως προς την κυριαρχία είναι ισότιμα μεγάλη. Άρα και το μικρό και το μεγάλο είναι να το έχουμε στο πίσω μέρος του μυαλού μου για να στο μυαλό μας για να το εκμεταλλευόμαστε κατά περίπτωση.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ναι, η συμμετοχικότητα για μένα είναι το κλειδί των εξελίξεων προς το θετικότερο για την βιωσιμότητα και την προώθηση των θεμάτων της Κύπρου στα επόμενα βήματα. Και θα είναι χρυσή ευκαιρία στην Προεδρία. Δηλαδή ο security δεν κοστίζει τίποτε, πουλάει ο security. Το λέει ο Ορμπάν. Βρήκατε έναν σύμμαχο; Προφανώς και η Ελλάδα και οι ναυτικές επιχειρήσεις ασφάλειας δεν κοστίζουν τίποτε.

Δώστε το και δείξτε συμμετοχικότητα και θα το ασπαστούν όλοι και θα έρθουν οι Ευρωπαίοι. Νομίζω ότι η αξιοπιστία μας, είναι αυτό που ο κύριος Πρέσβης, είναι το κριτήριο των αποφάσεων ως προς τις σχέσεις και Ευρωπαϊκή Ένωση και NATO και ο ΟΗΕ και οτιδήποτε.

Τώρα οι προκλήσεις της Κύπρου. Εάν είναι η προϋπόθεση, η επίλυση, δεν είμαι σίγουρος. Προφανώς είναι το ζητούμενο. Προφανώς είναι ο ευρύτερος στόχος. Όμως μπορούμε να πάρουμε τέτοιους δρόμους χρησιμοποιώντας είτε τον οργανισμό που είμαστε μέσα, δηλαδή την Ευρωπαϊκή Ένωση, είτε άλλα εργαλεία που μας προσφέρονται για να πετύχουμε το στόχο μας, που είναι η απελευθέρωση και η κυριαρχία,

Η απόλυτη κυριαρχία της Κύπρου χωρίς κατοχή. Ευχαριστώ.

Γιαννακάκη: Θα κάνετε το κλείσιμο κύριε Μπασαρά. Ναι, δεν έχω πρόβλημα.

Μπασαράς: Εγώ ήθελα να προσθέσω ότι πρώτα-πρώτα είχαμε μια πολύ καλή επιλογή θέματος και πιάσαμε τις ευκαιρίες, τις προοπτικές, πρόσθεσε και μια χαρά έκανε και η κυρία Γιαννακάκη τις προκλήσεις με τους νέους καιρούς που έχουν υπάρξει πολλές αλλαγές.

Προσωπικά πιστεύω ότι όσον αφορά τις εκλογές στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, κανένας πρόεδρος δεν καθορίζει τι θα γίνει την άλλη μέρα. Αυτό είναι πολύ καλά και σε βάθος και για χρόνια μελετημένο στρατηγικά. Άρα εμείς, παρότι εγώ δεν μπορώ να πω ποιον συμπαθώ και ποιον δεν συμπαθώ ή ο ένας βγει ή η άλλη βγει, θα ακολουθήσουμε το δρόμο μας και τα ίδια πράγματα να περιμένουμε από τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Μια χαρά τα είπε και χαίρομαι πάρα πολύ, κύριε Υπουργέ και κύριε Πρέσβη. Δεν πάμε βέβαια με το συναίσθημα, αλλά χρειαζόμαστε, όπως το τόνισε και ο κύριος Τσόγκας και η μεγάλη αξιοπρέπεια να την έχουμε και στο Λουξεμβούργο που έζησα καμιά 20αριά χρόνια, τοσοδούλη ήταν δεν ήταν, αλλά είχε φοβερή αξιοπρέπεια.

Τώρα θα μου πείτε, Μπασαρά, εσύ που ήσουνα καμιά 20 χρόνια στο NATO, πέταξες απόψε και γιατί όχι η Κύπρος στο NATO; Το επαναλαμβάνω αυτό, Καλώς το πέταξα και έχω πολλά επιχειρήματα να το στηρίξω.

Δεν ήταν δύσκολο λίγα χρόνια πριν να πιστέψουμε ότι η Φινλανδία θα έμπαινε ποτέ στο NATO;

Δεν είναι δύσκολο να πιστέψουμε ότι η Ουκρανία θα μπει στο NATO;

Μέχρι τότε θα πιστεύουμε ότι είναι η Τουρκία είναι εκείνη που θα υπαγορεύει ποιοι θα μπούνε και ποιοι δεν θα μπούνε στο NATO;

Και οι ΗΠΑ έχουν μεγάλα συμφέροντα και η Μεγάλη Βρετανία έχει τις καλύτερες της βάσεις μέσα στην Κύπρο για να τα ελέγχει όλα και δρόμο θέλουμε, όπως θέλει και η Ευρωπαϊκή Ένωση να παίρνει την ενέργεια από τη Ρωσία προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, να την παίρνουμε και εμείς από κει κάτω από αυτές τις χώρες που λέγονται Αίγυπτος, Ισραήλ ή πιο πέρα Ινδία κτλ.

Και οι Αμερικάνοι, τώρα θα μου πεις Μπασαρά, μπαίνουν τυχαία; Για να κάνουν τόσο φιλικές σχέσεις σε αυτόν τον άξονα Ισραήλ-Κύπρος-Ελλάς. Άρα αν θα μπούμε στο NATO ή όχι είναι αν το θέλουν κάνα δυο χώρες, όπως είναι, ιδιαίτερα, η πρώτη χώρα, οι ΗΠΑ. Αν το θέλουν είναι piece of cake η ευκολία της Κύπρου να μπει στο NATO και για μένα πρέπει να μπει ή ακόμα το καταλαβαίνω πόσο δύσκολο είναι; Σάμπως; Δύσκολο δεν είναι αυτό που έχουμε ανοίξει πάνω στην Αλεξανδρούπολη για να ανοίξουμε δρόμους με την Ουκρανία κτλ. Και ακόμα μερικοί αισιόδοξοι για να κάνουμε ακόμη και θαλάσσιους διαύλους μεταξύ Αλεξανδρούπολης και Κασπίας Θάλασσας στη Βουλγαρία.

Και όμως οι Αμερικάνοι εκεί επενδύουν. Βέβαια εμείς γκρινιάζουμε ότι αυτά τα υπαγορεύουν οι Αμερικάνοι και τα υπαγορεύουν αφού έχουν τη δύναμη. Τι να κάνουμε εμείς; Να είμαστε οι μόνοι στον κόσμο που να κλωτσάμε τους Αμερικάνους. Άρα δύσκολο μεν, εφικτό δε, συμφέρον δε να μπει η Κύπρος στο NATO.

Δεν μπορεί η Ευρωπαϊκή Ένωση να έχει σχεδόν όλες τις χώρες, να θέλει να ενώσει τον στρατό της και τις ένοπλες δυνάμεις με το NATO και να μην μπορεί, να θέλει να βάλει ακόμα και την Τουρκία στην Ευρωπαϊκή Ένωση και να μη βάλει μια χώρα τόσο μικρή που έχει φοβερή σημασία στο NATO.

Μια χαρά τα είπε ο κύριος Δεμάγκος. Να μην αυτομαστιγωνόμαστε τόσο πολύ. Κάναμε και μερικά και πολλά πράγματα.

Το να μπει η Κύπρος όπως μπήκε στις αρχές αυτού του αιώνα στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν ήταν εύκολο πράγμα και να μην τα ονομάζουμε αυτά τα πράγματα: Τα πέτυχε ο Α ή ο Β ή ο Γ. Τα πέτυχαν αυτοί που τότε ήταν στην εξουσία και έπρεπε να τα πετύχουν. Αλίμονο αν περιμένουμε από τα ονόματα να μας κάνουν τις επιτυχίες. Θέλουμε αυτό που είπε ο πρέσβης και αξιοπρέπεια και επαγγελματισμό και πολύ λιγότερο συναίσθημα.

Αυτά είχα να πω Μαρία.

Γιαννακάκη: Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ. Παρακαλώ!